

Zdigitalizowano w ramach projektu „OCHRONA I KONSERWACJA CIESZYŃSKIEGO DZIEDZICTWA PIŚMIENNICZEGO”

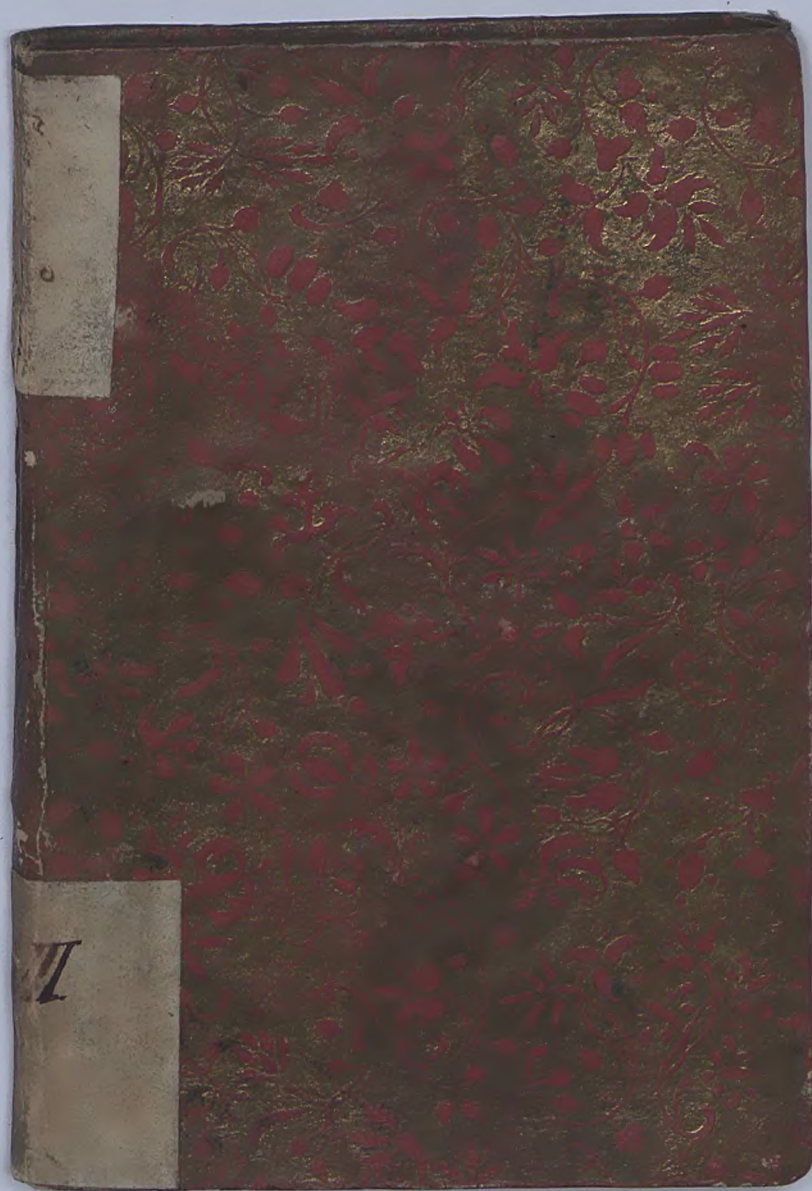

2007-2010

Wsparcie udzielone przez
Islandię, Liechtenstein oraz Norwegię
poprzez dofinansowanie
ze środków Mechanizmu Finansowego
Europejskiego Obszaru Gospodarczego

Zrealizowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

DD. VII 17.

Instructio Catechetica Syrorum Societatis IESV.

Tractatus 1us 1806.

De Instituto Societatis IESV.

Leopoldi Caput 1um Scherschniex

De quidditate et essentia
eiusdem Societatis IESV. Societatis
olim quæstio 1^ama. membri

Quis dicendus est verus Societatis
IESV Religiosus?

Qui accensus gloria Dei desideris, et
Apostolico Prædicti Domini nostri impulsus spiri-
tu Societati IESV nomen dat, legibus ipsius vitam
suam conformat, et ad perfectionem Religionis
per media à spiritu S. P. N. Ignatio revelata
pro viribus agit, omnia intelligendo juxta
ipsius Societatis constitutiones.

Quid est Societas IESV?

Est Status Religionum Peritorum, ad simili-
tudinem vite Prædicti, et Apostolorum institutus,
per se ordinatus, ad opera vite tam activa quàm
passiva.

placitur, cujus utriusq; perfectionem amplecti-
tur.

Quales homines requirit hoc in-
stitutum?

Homines qui omnino, et non ex parte tm absor-
rent ab omnibus, quæ mundus amat et amplecti-
tur, admittunt verò, et totis viribus concupiscunt,
quidquid Christus Dñs amavit, et amplexus est. Ho-
mines mundo mortuos, quibus mundus crucifixus
est, et ipso mundo. Homines novos, qui se suscipi-
ebus exueunt, ut pñm induant, qui, ut ait
S. Apostolus in laboribus, in vigilijs, in jejunijs, in
castitate, in scientia, in longanimitate, in suavitate,
in spiritu sancto, in caritate n̄ ficta, in verbo verita-
tis, se Dei Ministros exhibeant, et per arma iusti-
tiæ, à dextris et à sinistris, per gloriam et
ignobilitatem, per famam et bonam famam, per
prospera deniq; et adversa, magnis itineribus ad
caelestem patriam, et ipso contendant, et alios in
quæcunq; possunt opera, studioq; compellant, maxima
ubiq; Dei gloriam, sibi influentes.

Estne Sortas IESU vera Religio?

Est verissima, ut nemini, nisi heretico, veritatem
hanc in dubium vocare liceat, cum et à Sede
Apostolice,

Apostolica definita, et evidenti ratione sit manifestata. Est enim Societas oratus ad perfectionem tendens, et Ecclesie auctoritate approbata, in quo perfectioris seculi abrenuntiatio, et ad Divinum cultum specialis committitur, per tria vota: Paupertatis, Castitatis, et obedientie, cujus Religionis substantialia.

Quomodo distinguitur ab alijs Religionibus?

Eodemque quo alie Religiones distinguuntur inter se, nam sub diverso capite suam peculiarem constituit Monarchiam, peculiarem habuit Fundatorem, peculiari quoque habuit approbatione, proprijs ac distinctis legibus vivit, ac tandem etiam finem respicit per modum singulari, singularem.

Caput 2um.

De fine hujus Instituti.

Quis est finis hujus Societatis?

Non solum salutem et perfectionem propriarum animarum cum Divina gratia vacare, sed cum eodem sensu in salutem et perfectionem proximorum incumbere.

Quibus instrumentis utitur?

Doctrina, et pietate, quibus veluti duobus uberibus, quos in matris huius recipit oremur, lactat, nutrit, et confortat, donec formetur in ipsis Christus, ut confortetur.

si possint deinde ipsi etiam confirmare ^{Christianis} ~~Christianis~~
Quae sunt media omnibus ~~Christianis~~
Christianis communia?

Exacta divinae legis observatio et custodia, cujus vi,
latores e' dicitur, tanquam foetida cadavera e' m'is, c'griun-
tur, imo neq' digni locis c'ctu c'pistimantur, qui tur-
pi aliquo et enormi scelere Divinam aliquando Ma-
jestatem laeserunt, et se infames reddiderunt.

Quibus medijs procurat perfectionem
propriam?

Multis: quodam sunt necessaria omnibus Christi-
anis; quodam communia oib' religiosis. quodam
particularia, Astanti Fundatorem loci, à s'p'u S.
singulariter inspirata.

Quae sunt media Religiosis
Communia?

Sanctu consiliu' Ori' s'mi observatio, et custodia:
Scil: Paupertatis, Castitatis, et obedientiae, quoru' duo
Castitas scil: et Obedientia humu' perfusionis, et radi-
in L'le obtinent. Paupertas vero tametsi n' oib'us
aqualis, in paucis tamen locis membris haec, in pro-
p'is e' strictissima.

Quae sunt media Locis Singularia?

Quae in Regulis, et maxime in Constitutionum Sum-
maris

manu explicantur, inter quæ primariu obtinet bonu,
solidarum virtutu studiu, multiplex meditandi et con-
scientiam examinandi ratio, spontanea bonu, aliorumque
defectuum manifestatio, sacramentoru frequentatio, maxime
veru Exeritationu à S. P. N. traditoru usus, quibus potiss-
simu Socij nre institutionem ferre debemus acceptam,
quia omnes primos D., quos Socij instituenda habuit
socios, S. P. Ignatij, per exercitiu ad perfectionis stu-
diu mundu, despicientia perdidit.

Quibus medijs procurat salutem proximorum?

Multis sacramenta ad ministrat, præsertim Eucharistia
et Penitentia, publicas habet ad Populum Conciones,
predicationes et, parvulis, vicis Scholasticis obsequio præstantiam
impartit doctrinam, privatim colloquijs et conversationibus
ad virtutu opera hortatur, egrotos inquit, in agone
positos confirmat, pauperes in Mendocorijs, roborat,
cetera jussit, missiones ad fideles et infideles animarum cura
suscipit, juventuti pietatem cum doctrina instillat, quæ
verbis, quæ libris oes juvare studet, oibz denique oia fit,
ut oes Christo lucrifaciatur.

Caput 3. De Perfectione Socij in ratione status Religiosi.

In quo

In quo oraculo Perfectionis est consti-
tuta hac Religio.

Religio hac ex vi sui Instituti, et ex genere suo est
perfectissima, hoc est, ex supremo gradu Religioso,
nam Ordine, tum quia proficitur vitam integram, quo-
teste sancto Thoma perfectione superat vitam, aut men-
tuculativam, aut merè activam: tum quia est Ordo
clenioru' propinquez, auctit ad statu' in Ecclesia perfectis-
simu', scilicet Episcopatu'.

Quem Perfectionis oraculum obtinet in
hoc Supremo Religiosorum Cenicorum
Ordine Societas?

Certe n' infimum. hoc colligere licet ex efficacissimis,
quibus finem altissimu' sibi propostu' procurat modis.
1.º Ex Observatione votiva Religiosoru', quoru' perfectio
tam intensiva, tam extensiva magna est, praeputa ve-
ro Obedientia, quae alijs merito dignior censetur. 3.º Ex
perfectione Censitatis eorum Propinquez, quae ad omnes le-
gendit, nemine epalesco, n' amico, n' inimico, n' fidele, n' in-
fecti, n' paupere, n' divite, n' parvo, n' magno, f. 1.º Ex fru-
ctibus, qui in Ecclesia redundaverunt. 5.º Ex vita plurimu'
tam sanctissime acta, eoru' qui se huius legibus conforma-
runt. Denique etiam ex testimonijs Universalij Ecclesiae, et
summi Pontificum, quoru' vox, certe vox Dei merito an-
tenda est.

Quid sentit Ecclesia de Instituto Societatis?

Sentit esse pium, ita enim locum commendat S. Synodus
Acum,

Œcumenica Tridenti collecta, cū in quos mentionem in,
iussit, et varijs seditiōibus varias leges posuisset, Per
hæc tamen S. Synodus non intendit innovare,
aut prohibere, quin Religioſiſſimorum locis IESV
iuxta primum eorum institutum à Sede Apostolica
approbatum, Dñs Deus Ecclia servire possit.

Quid Summi Pontifices?

Honoremque dñi ejus faciunt mentionem. Paulus
III. appellat eam. Agrum fertilem, qui multiplicis, atq;
ubiq; fructus animarū à summi Regis laudem, et fidei
incrementū attulit, et adfert quotidie, verbo et exemplo
in populo Christiano. Pius V. ita loquitur: illos
qui, sicut nomen Doctorū IESV assumpserunt, ita opē dñi
et vīrā, exemplis Dñi nostri IESVM pristinū imitatur, et
eius vestigia legui nituntur. Idem Pontifex alibi in,
numerabiles fructus, quas benedictis dñs Christiano Or-
bi solus IESV Vīrū principū, liberarū, laurarū Scientiā,
religionē, vitā exemplari, morumq; sanctimoniam perspi-
cua, multorum Religiosissimos Praeceptores, et Verbi
Dñi, vel Divini, etiam apud longinquas et barbaras il-
las nationes, quae Deum penitus non noverant, opti-
mos Praedicatores, et Interpretes producendo, felicissi-
mè hactenus attulit, et adhuc sollicitis studiis adfer-
re non desinit. de Gregorius XIV. Quantū fructuosius
in colenda Dñi vinea se exercet veneratione IESV Poetas,
dignisq; aeternā mercede operarijs abundare conatur,
tanto propensius contendimus eam, religiosamq; quam
institutū prolem, unde tota resp. Christiana, ubiq; suble-
vatur

vatur, prosequi et fovere. Idem alibi: Religio Soci-
etatis IESV, quam novissimis hinc diebus Divina Prov-
dentia excitavit, adeo strenue laboravit, ac sine inter-
missione laborat, ut illius velurbationem, vel infirmitatem
ad commune Ecclesie damnum, vel pacem alij indignitatem ad
utilitatem ejusdem maxime pertinere putamus. Paulus
V. quantum Religio Societatis IESV in Ecclesia ad fidem, pietatem,
et Religionis augmentum profecerit et indies proficiat,
nos ipsi scimus, et pia vota resp. novit universa. Et paulo
post subiungit: Nos igitur certo scientes huius, et nun-
quam satis laudabile Religionis stabilimentum.

Quid Christiani Principes, et Orbis Mo-
narchae?

Crimina et singularis cumque ordine liberalitas,
quam Societas jam inde ab originis initio sua est expectata,
et indies exspectatur majorem, satis superque testatur, quam
altam de eius Instituto concupiscunt, retineantque, opini-
onem, certe nulla fere Catholicarum Provinciarum est,
que non doctem tanquam calo delapsam munus intra
urbes suas, non solum receperint, sed etiam liberaliter,
ma manu, quo ad victum et habitationem erant nece-
ssaria, suppeditant, ut proinde magnam illis benedictionis par-
tem, quo Universali Ecclesiae olim promissa erat, ad se et
pertinuisse agnoscat, quod videlicet Reges essent Nutri-
tores eius, & Reginae Nutrices futuro.

Caput 4um
De Authore Societatis IESV.
quis

Quis est Principalis Autor hujus Societatis Jesu?

Spiritus Sanctus: Ita proficere S. P. Ignatius, in praevis suarum Constitutionum. Quamvis (inquit) summa Sapientia, ac bonitas Dei Creatoris auctor sit, quae Conservatura, et gubernatura, atque promotura est in suis S. servitiis, tamen minima Locum Jesu, quemadmodum eam designata est inchoare de: Consentiant etiam summi Pontifices. Paulus III, ait Ignatius eiusque brevis scriptum S. auctoritas. Et Gregorius XIV, agnoscit relationem Locis Jesu, ubi summi huiusmodi, etus divina providentia excitata.

Quomodo dicitur Spiritus S. Autor esse hujus Instituti?

Non solum eo modo, quo universa pietatis opera ipsius tribuuntur, sed et quia ab illa speciali providentia, qua Spiritus Sanctus regit universam Ecclesiam, et praedecedit principia omnia, in quibus substantia hujus Instituti consistit, originem ducit, videtur.

Unde colligitur Locis Autorem esse Spiritus Sanctum.

Institutum ipsum satis aperte suum Autorem indicat, quod neque sine speciali S. P. directione, subtilitate excoptari, neque prudentia humana constitui, neque industria gubernari tam sapienter potuisset. Quod si etiam varias temporum circumstantias, signa et effectus Locis attentius consideremus, quos Romani Pontifices non solum commendant, sed etiam opera Spiritus Sancti pronuntiant, non dubitamus huiusmodi Institutum à speciali Spiritus S. providentia manasse.

Qui sunt hi effectus et signa?

Primum signum decernitur ex vaticiniis, quae hunc ordinem antecesserunt quae reventur, et huius Locis applicat Benfoni, vide de Notariis.

pmu. 218

1^a est. Sanctitas vita et Innocentia, quam deus con-
stat primis superius vite Inventoribus, medio usu, et obser-
vatione superius instituti, quorum duo Principales in Sanctis
num. numerum n^o ita praeidem relati sunt.

2^a Eadem vita Innocentia et puritas, quae in Iuue-
nibus eorum, mediante eodem Instituto conservatur, in tot
lubricis occasionibus ac periculosis aliquando occupationibus,
quas solitas desiderii salutis animarum est amplius.

3^a Sanctas et fraterna dilectio, in qua prae-
sunt hoc Religio, n^o obstante maxima diversitate morum,
nationum, Inventionum, linguarum, Naturarum, ut proinde
merito dicere possimus, satis manifeste deprendi signum
in ipsa illud a p^{ro}ph^{eta} d^{omi}no indicatum. In hoc cognoscent
omnes, quia discipuli mei estis, si dilectionem habu-
eritis ad invicem.

4^a Firmitas et Stabilitas superius Religionis inter tot
acerbissimas persecutiones, et procellas, quas a primis sta-
tim incunabulis, Sicut dubie et operam Saldanae epistolas
deinceps est diversis temporibus, ac locis: in Italia, Hispa-
nia, Francia, Germania, Polonia, Transylvania, Saponia,
Anglia, saepe recedentes patienter sustinuit à Stabilitate
et Firmitate, Politicis, Ecclesiasticis, ipsae etiam Religiosis, qui-
bus in oib^{us} cum divina una fueratis evasit Superiori, pro-
bavit, consilium hoc esse n^o ex hominibus sed ex deo, quod
dixit: Humanis viribus n^o potest.

5^a Propagatio, et incredibilis per universum orbem brevi
tempore facta extensio, nam velut gulfus exiit ab oriente
et spalius usque ad occidentem; ita totaq^{ue} oris nata per uni-
versam totam Orbis zonam diffusa est: neq^{ue} s^{ed} finibus coarctata,
sed quemadmodum Pius V. Pontifex Max. observavit, etiam
usq^{ue} ad occidentales, et orientales Indias penetravit, specia-

et vero observatione dignum est. P. P. N. dum in vixisset
100 Domitii per 12 provincias distributa vidisse. Hinc Mar-
cellus I. Pont. aliquando in conspectu plurimorum Dominum, de hac
forte loquens, dixit: Se non ledisse ulli hominum post Apo-
stolorum tempora concessum fuisse à Dñq quod P. P. N. dona-
tio ut dum viveret, tantum operis, cuius fuisset ipse in-
strumentum videret. Nostra vero aetate Socias univer-
sa in Provinciis domus Professas, Seminaria, Collegia do-
nus Probationis 20 numerat, eperitibus promissionem illam
Christi Dñi abunde impletam: Ad reliquum Patrem, aut
Matrem, aut Domum Centulum, accipiet etc.

6ª Multum in Lule sanguis in eam fuderit venerose effusus, na-
onim est e indubitanti gratia avilmentum, quod cum V
Pont. vesimenter commisit, ut Religionem hanc auctoritate
sua comprobaret, cum scilicet videret, multos in ea Divino amo-
re perditos, voluntarie se Martyris suscepisse, et verbi di-
vini Predicationem et propriis sanguine irrigasse. Quorum nu-
meri posterioribus huiusmodi, plures alij in Anglia, Oceano, Indo,
ma, alijsq orbis partibus vesimenter auferunt.

7^a His deniq et pluribus alijs, qui adferri possent
indicijs, merito adferendi sunt multiplices Libri scripti, eorum
fructus in Ecclesia Dei militantes redemptos. Perim ex fructu
doloris commotis, certi sciamus nescio e, Lulem P. P. N. dno
plantata e, ex qua nunquam ex ipsius radice tam uberosus fru-
ctus, ubiq terrarum, in Despites, Hareticos, non Catholicos ema-
nauit.

Quas fructus protulit Socias inter Gentes?
Que madrem in primaria Ecclesia, per 12 homines Evan-
gelij sup, in hoc orbe nro promulgata e, ita quae postre-
mis esse semper, eadem Divina sup in plurimis Europa
Provincijs, immaritate Hareticorum extinguita, maxime
(veru.

verò in vastissimis illis novis Orbis terris, Japone, Sina, Ori-
entalibus et Occidentalibus Indijs, quæ et industria paucorum
Societatis hominum maxime propagatur. Primi D. Bli. Lami-
nes de Socho fuerunt, qui Evangelij lucem in amplissima Sa-
ponia infusum inferre, et nostris temporibus ad celeberrimu
Dynastem Leonum, via invenirent, veritatis Evangelicæ præ-
dicandæ causâ (et si levibus cautu sit, ne ultra fines illius
alienigena admittatur), ubi multa hominum millia, morum
feritate deposita, huic Christi juxum subierunt, et Christi-
ana sacra promptissimis animis ademerunt. Incurram
quam Sacerdoti perant, reseruiunt. Atq. hoc Solenne est
Divina Providentiæ, ut si quos iusto suo iudicio ex Ecclæ-
siæ vinea evelit, alios in eundem locum inserat.

Quos fructus protulit inter hæreticos?
Sed et Germania, Italia, Suetia, ubi hæresis liberis hæcens, vras
sata est, quam multi industria Nostrorum, ad veritatis lucem
revocati. quam multi nutantes in fide confirmati, jacentes
erecti, et a diluvij aquis, quibus suffocabantur in Ecclæsi-
æ arcem reducti sunt, ut non immerito hæcæ rituum admini-
stratores, et summi Pontifices sæpius pronuntiarent hæcæ
fissimæ ob causam Sollem ad Deo excitatam, ut afflictæ Ecclæ-
siæ periculissimis temporibus, veluti auxiliares copias, accede-
re, et a crescente Luthericorum furori Opponeretur!

Quos fructus protulit inter A-
tholicos?
Inmadversione quæ ex n' explicatione Sacramentorum
usum antedæ maxime in Germania rarissimæ fre-
quentissimum reddidit. Ignorantiam errorum Matru-
ex Atholis propulsi, templa squatore et vetustate col-
lapsa suo splendori restituit, Religio ^{clodivicia} vacua
in plurimis locis servij Dei replevit, Cultum Sanctis-
simæ

simae Mater per varios sodales catas magni aucti in
crementis. Denique Christiani orbem ad studia pietatis ex,
ea DEVM, charitatis erga proximum mirifice excitavit.
Quae omnia in rei veritate sine arrogancia dicere possumus
cum n' de aliqua particulari persona, sed de toto Religionis
instituto nobis sit sermo.

Caput. 5^u De Fundatore Societatis IESV.

Quis est secundarius Auctor Societatis, siue ejus
Fundator?

Sanctus P. Irenaeus Loyola, una cum alijs. 9 Socijs, qui
omnes, (quemadmodum loquuntur Paulus) in sua prima confirma-
tione, splendi sancti, vel pie erudit, afflati, jam dudum e di-
versis mundi Regionibus discedentes, in unum convenierant,
et Socijs ejus, abdicatis hujus saeculi illecebrosis, eorum vitam per-
petuo Domini An' IESV Christi, alijs nro et aliorum suorum No-
strorum Romanorum Pontificum servitio dedicarent.

Quare S. Pater novum Ordinem in tan-
ta eorum varietate instituit?

Quia licuit. Quia etiam instinctu a Deo vacavit: quia cu-
quebat Ecclesia plurimum prodesse; quia talis ordinis talibus ho-
minibus necessarius erat, qui sibi sumerent pro fine particula-
ria charitatis opera, sed alijs ordinibus praesumptis prosteren-
da, vel ex infirmitudine quodam defecta, vel certi minus, quam
oportebat, exspectata.

Quae sunt illa peculiaria Charitatis opera?
Pueri a primis Elementis gratuito erudire, literas cum
pietate

pectate ipsi instituire, neque ac pueris Christiana fides in di-
menta tradere, privatim et publicis colloquijs homines ad mi-
litem exercitia doceri, spiritualia ipsius exercitia tradere,
frequentatione sacramentum tradere, missiones ad fideles, et
infideles animarum curam suscipere, et penitenti voto ad eas susti-
nendas se obligare.

Quomodo Institutum hoc confirmatum fuit?

Edictis Pauli III Pont. max: sub sig. exploranda negotia
tribus Cardinalibus, et Prædicatorum generalium, qui ab insti-
tutione novam Religionem adocerat aliam, et ne hoc exequi-
dem vellet oblata sibi Instituti formam, Collegas in eam,
dem sententia sua autoritate præceperat, sed cum S. Pater
id ad hoc peripici commendaasset, et tria milia Missarum
vina Majestati obtulisset, si prosperum ad tribuisset even-
tu, sequuta est subito voluntatis mutatio, ipse Prædicatorum, qui
Religionem quidem multitudinem se suffragari, negabat posse,
sui tamen refragari amplius superiore quadam occultare
vi, nec audere oro, nec posse. Quam re Pontifex intellecta
mediocriter delectatus, protipso aut, et Pontem ipsam Religi-
onem, et sub sig. inditu nomen. Anno 1570 publicis
declavit, confirmavitq.

Capitulum 6um

De Nomine Societatis?

§ 62. Quare hic ordo appellatur Societas?

Foras. Solem à re militari. Ducta Melagria, quasi color
lem aut legionem conscriptam, cujus caput est Iesus, et do-
cat Oran,

est Irlandis nri: Placuit (inquit) ut à militari vocabulo de-
citas appellaretur. Cujus appellationis si queras rationem,
alia non est, nisi quod, cum primum P. P. Summus Charitativus,
is conjuncti essent, et hanc spem in hac congregatione relinque-
re maxime cuperent, nullo alio nomine id nobis potuerint com-
ficare, quandoquidem nunc deus est, Unionem et Charitatem
maxime renovare.

Quare vocatur Societas JESV?

Prima causa videtur, fuisse divina voluntatis impulsus, donati ari-
mo in preceptis, in visione illa mirabili, quam JESV debet se ipsi
conspicui exhibuit, JESV Filius suus crucem gerenti familiam
ejus commendans.

2da Causa fuit S. P. N. humilitas, qui quorundam modo potius im-
pedivit, ut Societas suo nomine insigniret. Polissimam cau-
sam hujus appellationis causam inveniat Reverendia, Locum,
inquit, JESV appellari voluit, ut qui huc vocati fuerint, nesci in
donati Ordinem aliquem adscribere, sed in Locum Filii JESV,
P. N. Sui nri vocatos adveniant, sub illo Summo Imperatore
mereant, ejus dona sequantur, crucis sua cupide tollant, et in
fudorem fidei, et consummationem JESV aspiciant, ceteri itaque
alij persuasum ducem suum sibi prorsus esse, illi n. donatio no-
lum, et socius, sed et sibi quoque futurum spem propitium ferant.

Cujus rei nos admonet tam Sancta appella-
tio?

1. Vt Sanctissimu' huius nomen praequā quidam et populari-
tatem veneramus, illud in pulchre, ore, corde, continenter
gerentes, nihil aliud, quam JESV dicat, et audiat in no-
bis. 2. Monemur esse ut per bona opera ex imitatione
JESV facta, per virtutum omnium exercitationem, respondeamus
tam Sanctae appellationi, tales nos in omni vita esse debentes,
quales

quales requirit supioris Nominis excellentia. 3° Meminisse po-
tissimum debemus, nos ad urgendu^m divinissimu^m illud opus co-
celos esse, propter quod RES Digne hoc est celo est, et vitam ac san-
ctitatem fovit. Auspice et Propice RES audendum, confidendum,
ardua aggredienda, dura toleranda, distantia perumpenda, neq^{ue}
aliter vitam instituendam, nisi ea ratione, quam Dominus ille et
Suo coelestis tam processu, quam exemplo ostendit.

Nonne omnes Christiani nomen hoc tanquam
familia RES DEI sui usurpare possunt?

Ita quidem. Sed in singulis quodam jure hoc nomine nuncu-
pandi sunt, qui illud ad Deum p^{er} orbem universum deferre, pro-
dicare, bonae peculia^{ri} colore conantur.

Nonne arrogantia est, hoc Divinum Universa,
lis Ecclesiae nomen usurpare?

Ita eadem epistula^{re} urseri possunt multi alij Ordines,
qui vel S^{an}c^ti Trinitatis, vel Sancti Spiritus, vel S. Salvatoris, vel
S. Mariae nomine orantur, quos in idos nemo arrogantia
arruit, quod communem Ecclesiae appellationem iustis de causis usus
faciunt. Ad hoc quod supra generica vox tribuatur ab ipso^{rum} specie,
ita significandi, nihil habere, nisi quod pluribus commune est, quare
n^{on} etiam Nomen Ecclesiae RES licet excellentiam magis prae-
ferat, attribui potuit n^{on} Religioni n^{on} tanquam excellentiori,
Sed tanquam minimae, et quasi nihil peccare libenti pro-
cedere, unde gloriatur?

Quare vocatur Societas minima?

Tum quia ultimis senescentis mundi temporibus nata est, et
quasi horu^m 11ma a coelesti Patrefamilias in vineam S^{an}c^ti am-
bula: Tum propter humilitatis augmentum, ut dicam^{us} alijs
Religionu^m familias debito honore provenire, ipsi ubiq^{ue} edere,
neq^{ue} cum ipsis de dignitate, honore, titulo, loco assidue litigare.

Caput

Caput 7^{mu}.

De Persecutionibus Societatis.

Hoc est non postremum Divini erga Ecclesiam favoris argumen-
tum, quod, quemadmodum olim Ecclesia Dei gravissimas sustinuit
persecutiones; ita quoque, hoc minima Religiō, permissu Dei, ac
benedictione, ex quo mundo immotuit, persecutionibus sit afflicta. quibus
An Domini abest, ut oppressa sit, quin potius velut ardenti igne exa-
minatam, purgati terram purgatum centuplum mercedum sit speran-
dum consecuta.

Quas persecutiones passa est Societas?

Constat enim singulas pervenire, summa duntaxat quarunda-
capita adducam; alibi ut silentio perstruam, quae Bonaviae, va-
rijs locis, puta Salmantica, Romae, Parisijs, Compluti, Venetijs,
evenire. Vix reliquis hoc lucem accepit, cum Universitas
Parisiensis acri edicto institutum hoc quantumvis a Sede Aposto-
lica approbatum, damnavit. In Hispania Joannes Silerius
Archiepiscopus Tolitanus, gravi in nos persecutione excitatus La-
cerdotes nris exercitiis omnibus exultos haec administrare vetuit.
Caesarea quoque propter incredibile quorundam odium Vbi ad damp-
cedere coacti sumus, ubi caduca mones horribili forma nos pa-
plantas in bruijs depingebant, ad magis in nos odium excitant;
nam. Japonia Pontificum instituta inaudito supplicij ge-
nere in nostros propter Evangelij praedicationem horum n. cessat.
De hac praeterea quasi dolorem fuit. crescente n. Lide, sua est
incrementa huiusmodi persecutiones. Anglia publicis edictis
prohibitis, quos depravandi, coarsitissimis tormentis e medio
tulit. Gallia duntaxat Regis nris consociis stupenter e regno
quodam vice eiecit. Venetorum sepe propter obedientiam Pontifici
pastoriam tota sua dilectione cadere coepit. Transylvania huius-
modi furore imbuta, amel, iterum, serbis epulare coeunt; Presen-
tibus calamitudo, quibus Germania miseranda in modum afflicta
est.

est, n' postrema carni pars ad bellum devenit. Vix nata rebel-
hereticon' rabies. Nostros Polonia, Moravia, Alisia iocundini;
oro diplomate confilio ejicit. Sive quorumq; pedem in hunc
nostros effare coisid. Sapo occupata. Prava aliis Religiosos
tolerare potuit, nostros n' potuit nec ad brevissimū temp.

Itz, ultiam n' est Catholici, imo et Calvinisti cum Ecclia hostibz
in hoc pugna conspirarent! nescio enim quid propter deum
an invidia ducti obsequia se prestare possunt DEO, si tunc mini-
mam familiam de ipsis n' nisi optimi meritam persequantur, li-
bellos infamatores in bellis deum conscriptos sperant, quia
men partim Ecclia iudicio damnati sunt, partim sua sponte
quod falsis accidere solent rumoribz, evanescunt, quod si novos
Eudere n' uferat, sperant eundem est eventum sortituros, DEO pro
videntia doctis Innocentiam, et patientiam benignissimē pro-
ferente.

Quare Gentiles & haeretici persequuntur
Socetem?

In promptu caa ē, quia illorum erroribz indubie nobis, nunqua
autem se contrariis vā contrariis sine pugna et violentia ex-
ponari.

Quare Catholici?

Si mali sint, eadem ē ratio, ac de Lutheranis. quia bellum bellis
ē contraria quibz eorum virtute, quippe cum vitiis nunqua
negis convenit, quam calor cum frigore et quodammodo huius
si prope commoveat, pugna eorum, bellum, donec altera pars al-
teram ad sui similitudinem commutat. Quod cum ita sit, in-
quit Islandicus Nr, si quidam incidere temp, quo bellum per-
est, argumentari huius vel iam debellata ab ea mundum, vel
suis similem reddidit esse, quod, optandū solis quam sperandū
est: vel eam his loco nobis et quidam Amicum mundo, quod
DEVS avertat.

Quare

Quare Religiosi?

Hic vero verbis Ozanini, ad hanc quaestionem, n' r'ing veri, quā
 eleganter, respondentis: Nemini, inquit, prudentium debet mirū
 ac praecler opinionem videri: non enim cum profano vestitu per
 bulbaones sui epurant; ad huc, hominu' Insuper, institutione, usu,
 habitu adeo diversa sunt, ut n' videri sit in ai vultu, quam in
 faciei figure varietas: iocitur affectu sui instituti vti, cum qua
 dam nova exultare caput, consequas videbat, et cum tua ampu
 rent, probarent, maxime ab iis discrepantia refudarent. Nam
 quosquisq; e tanta vel Aristoteli amplitudine, qui alienos com
 plectat, ut huius, vel aequitate sapientia, qui eis uti sunt, in tuo
 Quamq; genere neutra in partem praedictis inclinatis ponderib; ju
 du libet examini. Tunc, quod Solas n' solumsa veteri reli
 gionis forma nulla habeat diversa, sed ut instituti poscebat
 suo, coherens quidam insignia, et stata severitatis experimenta
 n' assumpserat; movet, nescis quem sensu, si quem te videas eade
 secum profectum, conditionib; ydem implicitum, et quasi ista
 dū idem decurrentem, n' pondere pari gravatum. Dicit qui
 dem prudentia n' idem a quovis petendum, ad ipsi et magis
 Baptistae discipuli peracore ferebant, quā ipsi assumebant jeju
 nia, n' item sub Apostoli virgi. Huc autem in obile eposi
 ente conspecta multis vehementib; poterant commovere, quod
 vita eoz ab ipsa Inceptione et probaret, in vulgo, super huc
 recentib; suis affectu disciplina, cum totos se in propinqua devot
 sent ubi tatem, nullumq; praetermitterent pietatis exercitium,
 quoniam multa Religiosa veteru multi tractabant, n' eoz,
 qui quidam praefas pene obstupesceret sensum, neesse erat
 eos compungi, cum praeterlim meluerent, ut et illius Reli
 giosos ad Ordines aspirantia, et liberalitate beneficerent
 alio conversa, ipsi aliqua tu vita tum disciplina subsidia es
 sent desideraturi.

Expe,

anent, alij ut verū DEI Piliū humis afficiēbant bonis) id quicquid
fuitas huius S. nominis DEI in omnia similes voluit: quibus
sunt enim, qui cum ut perturbatiōem signum, bellum de humis,
sui exaltatiōem cum pectore et amore adierunt: nō desunt alij, qui rei
veritatem vixit mentis doctrinā examinentes, in illa tranquillitate
auxilio et instrumentis agnoscant, humā alij benivolentiā
sunt, conservant, et propagare educunt.

Qui sunt Fautores Leticis?

1.º Summa Fautores Leticis DEI V. M. cupis favores gratias et
beneficia sui Leticis collata nulla salis lingua valeat applicare.
Ipsius solus beneficium huius Leticis tam subito per orbe dispersa via
fere mundi bona pervenit, gratia apud Pontifices, Imperat. Reges,
et Princ: invenit, sicut olim Daniel Joseph, per opus DEI po-
puli sui laudem voluerat. Item DEI beneficium, quod Leticis,
tamque validis machinis opposita, nunquam tamen opposita
est. Quod tanta viget in diversis aetate moribus, nationibus lin-
guis, animorum conjunctis, ut dici possit multitudinis huius cor
unū et anima una ē. Quod tot et tam proclara beneficia eius
Instituta amplecti sint. quod tantos laborum huius gratias vide,
et, et facile agnoscat duos conatus Divinae Majestatis nō
duplicare. Denique, et DEI beneficium est, quod digna eis inven-
ta pro nomine DEI tot contumelias pati.

2.º loco inter fautores Leticis merito numerandi sunt sum-
mi Pontifices et Vicarij: quos quos enim quā aetate videt,
vix aliquem aperies, qui diutius vivisset, et nō majoris orna-
mentis Leticis illustrasset. 1.º Quod eam dicitur huius DEI, imo
deus huius Ecclesiae brachium appellarent. 2.º Quod Immuni-
tates, Privilegia, gratias amplissimas, ad invidiam aliorum
ipsi conferant. 3.º Quod eam a Communi quocumque
et et Ordinariorum potestate, exceptam, sibi laudem suble-
vati voluerint. 4.º Quod Pontificem in huiusmodi eius men-
tionem ubique fecerint. 5.º Quod ipsam confirmarent.

Quod Alumnorum tuorum curam et educationem nos com-
miserint; denique, et in temporalibus plurimum adjuverint, maxi-
me vero in talibus Civis urbe solis domesticis nostris locum dade-
runt.

2° loco, numerandi essent Imperatores, Reges, Principes,
Episcopi, Respublicae, quorum liberalitate et benevolentia factu
est, ut omnes hos milia tuorum in variis locis alant, et mu-
nia sua ubique terrarum exerceant.

3° Omnes scilicet per hanc viderem amore complexi sunt populi
paucis, qui vel errore, vel particulari aliqua causa seducti à no-
bis sunt alieni) desiderant frequentia sacramentorum, quae in
templis nostris possimum videntur, multitudo confitentium, maxime
in hora mortis, qui tunc demum se subiciunt ex hac vita mi-
serabiles perant, si quid nos precantur suorum lacrimas de-
ponant.

Motiva amandi Societatem.

1^a Quia Deo cum amavit, tanquam ultimum gentem tuam
Benjaminum peculiariter; cui et se propitius fore promisit.

2^a Quia cum B. V. percam singularem quendam habere pro-
modet.

3^a Quia malos non tolerat, sed veluti putrida membra, ac
alios corrumpant, eliminat.

4^a Quia cum magna doctrina magnam coniungit humilitatem
viam.

5^a Quia in ea viget tanta animorum, licet alioquin diversis
moribus, conjunctio.

6^a Quia optimis medijs ad finem tam sublimem et instructum.

7^a Quia tam multa proclara pro gloria Dei habent, et
vires habent.

8^a Quia tam rationabile et huare est ipsius regimen, in amo-
re, potius quam per naturam metu fundatum.

9^a Quia filios tuos, et pulcherrimis ornat scientijs, et soli-
dis

difficilis instructio virtutibus.

10.º Quia amplissimam cupido offert occasionem, gratiam, et gloriam cumulandi.

11.º Quia tantam curam habet suorum, et sanitatis, et infirmis, talis tempore.

12.º Quia tot suffragia et auxilia praestat moribus.

13.º In summa, quia est una Sancta, Catholica, et Apostolica Religio.

Una propter unitatem, capitis, a quo regitur. Et propter concordiam et animorum consentum. Et propter amplexum, quod

naturae adeo diversas colligat sinter se in hac Bibe. Est

Sancta, tum quia Sanctum habuit Fundatorem, et alios qui in ea Sanctè vixerunt: tum quia Sanctas habet constitutiones, et ad maximam Sanctitatem evadit eos, qui illi se conformare student. Et Catholica, quia ex tribus gentibus,

linguis, et nationibus, quae sub coelo sunt, est per Orbem universa diffusa, et quia omni hominum generi accommodata.

Est denique Apostolica, quia Apostolorum vitam aemulat, Apostolicum finem prosequi habet, Apostolicisq; modis, et plurimum in fine suo procurando utilis.

Tractatus 2us.

De Distinctione et differentia orationum, et Personarum, quae est in Societate.

Societas est talis Resina illa, stans a deptis doli in vestitu deaurato, circumdaba varietate, non solum linorum, Nationum, Officiorum, verum et domiciliorum et graduum: Domicilia quaedam sunt Domus Professar, quaedam Seminaria, quaedam Collegia, quaedam Domus Probationis, quaedam Residentia. Gradus, alij est Professorum et verorum: alij Professorum tantum volorum.

potiorum; alij (ad) iustitiam spiritualium; alij (ad) iustitiam temporalem.
Horum gradum aliquem expectant Novitij, Scholastici, de quibus omni-
bus pauca dicemus.

Quae sunt Domus Professarum?

In quibus aut plurimum habitant Professores, alij, scilicet, Datate
profecti; valde in bonis laboribus operantes, ubi reliquum vite suae
Congregationibus, praedicationibus, alijs, dum privatis, dum publicis pi-
etatis ministerijs ad animarum salutem pertinentibus in suam
redditis nullis habent, nec habere possunt, ad primum liberalitatem,
seu Clemensiam abutuntur.

Quae dicuntur Collegia?

In quibus aeterna iuventus ad pietatem, et doctrinam confor-
matur: Collegium rati tripliciter est, Suprema, media, et infima:
Suprema est, ubi omnes facultates à bono accipiunt, incipiendo ab
infimis elementis usque ad Philosophiam traduntur. Media est,
ubi literae humaniores, et Philosophiae curae sunt praestantur
traduntur. Infima vero, ubi solae humaniores literae sine Phi-
losophia, et Philosophia docentur: Summa Praesentia debent
ad minimum personas; 100, media; 60. Infima; 30. licet tri-
numerus frequentius major reperiat.

Quae Seminaria appellantur?

Seminaria sunt majora Collegia, in quibus non Scholastici,
postquam in virtute studij bona fundamenta posuerunt,
sed pietatem et literas adjuvant, ut pro mensura omnium
sibi à Deo concessa utilitas et ipsas Ecclesiae eligendo possint.

Quae sunt Domus Probationis?

Quae ex Novitijs suos Novitios alunt, eosque reposita omni
valia cura in omni pietate instruant, ut donec debitis
Instrumentis esse possint.

Quae sunt Residentiae?

Sunt in data Collegia, ubi pauci aliquot ex nostris commoran-
tur, et munia debitis sine ulla exerceant, et fieri non possunt
fundanda

fundanda schola admittantur.

Caput 2°

De gradu Professorum & Votorum.

Qui sunt in hoc quatuor Votorum professi?

Qui & benedicta vota, praelata & simplicia in hoc emittunt.
Et sunt principalia et principalia huius membra, penes quos super,
ma est solus huius, sicut domus huius et collegium huius. Tunc
Apostolica litera cura et superintendencia: huius praecepti,
et sunt interesse conversationibus et Provincialibus huius Gene,
ralibus: habere vocem tam activam, huius passivam ad magis Ge,
neralis, aut Provincialis; Et huius huius huius vinctus sunt
uniti, et proinde dimitti sicut alij non possunt.

Quales esse oportet eos, qui admittuntur ad
hanc Professorum Classem?

Non alios, quam philosophi doctrina celebris vires, multum diu,
exercitatos, et in variis probationibus virtutis, et abnegationis
suavissimi, cum omni satisfactione, et adificatione perfectos: Do,
ctus et in huiusmodi sufficientes et debet, praeferat huius vires
literas, et huiusmodi liberales in Philosophia huiusmodi, et huius
huiusmodi bene versatos esse oportet.

Quanto tempore probantur, antequam
ad hanc professionem admittantur?

Si terminum huiusmodi huiusmodi posset huiusmodi clauso bene,
nisi ex vi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi
iustas causas per multos annos prius probari solent huiusmodi,
aliquando per annos 16, aliquando per 23.

Quam ob causam Professio tam diu differtur?

Quia hoc institutum requirit huiusmodi huiusmodi, et in hoc huiusmodi,
huiusmodi admodum exercitatos; sufficientes autem huiusmodi
brevis

breui tempore n̄ comparat, et rari comparata supponit in his,
qui Religionis nomen dant; totidum et virtuti acquiritis
gloria annorum saluē moraliter regerendū, requirit.

Qui sunt Professi trium votorum in
Societate?

Qui inter Professos et Coadjutores formatos, mediū obtinent
locum, et quā parte emittunt tria Religionis vota solent,
nā accedunt ad Professos, quā parte vero excedunt a votis
Obedientiæ Confessiois proutdum; accedunt ad Coadjutores spiri-
tuales.

Caput 3^{iu}.

De Coadjutoribz formatis.

Alter in hoc gradus est Coadjutorū spiritualiū, qui vel
in aliq. spiritualibz veluti manipuli auxiliariē adjuvant. Hi
post Experimenta et probationes tria vota simplicia, Pauper,
Castitatis, et Obedientiæ emittere solent.

Quare hi Coadjutores spirituales ad Professi-
onem solennem n̄ admittuntur?

Non propterea; quia n̄ sunt probata virtutibz, vel quia n̄ possunt
sunt multa et gravia munia in hoc obire; et quia non omnes
volunt q̄s instructi sunt, quas solis professis adeo sublimis re,
quirit et quia ad conspectum, in volumine, saluē
valis simpliciori modo solis incorporari: voluit propterea solas
liberūq. potestatem habere ad dimittendū; quia ad Religionis
finem, modumq. minus sese accommodassent.

Suntne Propterea minus Religiosi, quā Pro-
fessi propter dissimilem votorum suorum conditionē?
Nequaquam: imō liberalibz, quodammodo se obligant non
expectantes

expectantes ex parte Religionis ullam similem Obligationem.
Deinde, quantum in ipsis est, a quo se tradunt Deo, et Religioni
in respectum, neg. ulli est de status mutatione pericula, si
juxta volunt debito modo se gerere.

In quo differunt à Scholasticis?

In multis: primò enim Scholastici sunt adhuc in probatione
expectantes donec in aliquo Ordine gradu constituantur: Co-
adjutores vero formati sunt jam in terminis, in quo eos colles-
cavit Religio, neg. habent, quo ulterius accipiant. 2° Diffe-
runt in strictiore paupertatis voto: Coadjutores enim formati
sunt incapaces debitorum, et inhabiles ad hereditatem, n. hi Schola-
stici, ut infra dicitur. 3° Differunt in strictiore obligatione
ex parte Religionis, cui magis incorporantur, neg. ita faci-
le dimitti possunt, sicut Scholastici.

Qui sunt Coadjutores temporales?

Coadjutores in loco ut dictum est, alij sunt spirituales, alij tem-
porales, qui ad Divinum Levitum et Locum auxilium in rebus
temporalibus admittuntur, tertium et ultimum in fide pra-
dicant constituent: Si loco Martini contenti, in actionibus,
quo ad corporis sustentationem sunt necessaria, n. ut famuli,
sed ut adjutores, legi, et fructus occupantur.

Quales esse debent hi Coadjutores?

Debent esse spiritualibus operibus dediti, tu precibus, tu bonis opo-
ribus salute proximorum promovantes; perfectum vero commen-
dationem illis Bona fides, et caritas, qua labores quovis tituli
et facili animo subeant, aliorum necessitatibus succurrant et si quod
fuerit, humeros aliorum oneribus supponant. Quod si fecerint,
praeter illa, quae à liberali manu Dei impendantur primum, illud
et consequentur, quod omni bonorum operum, ac meritorum Levitibus,
est

ty participes sint, et quos gratia nō minus quam Proffici ceteri
fruantur.

Utrum ex gradu inferiore liceat aspirare ad
altiores?

Aequaquam: jū pibente reulā, ut quisq. contentus sit eo gradu,
quo suus obtinuit, et cum in humilitate, atq. Obedientia incadat
ita via, quae ipsi ab eo qui nescit mutationem, et in quem illa
nō cadit, ostensa est.

Nonne timenda est divisio, aut jactura
concordiae, ex hac graduum varietate?

Non: quoniam sunt in eodem corpore varia membra diversa
habentia membra, et nihilominus oīa inter se perfecte uniant.
Item, sicut in eodem mystico Ecclesiae corpore parū sunt gradū,
qui nō solum nō impediunt lūm unitatem, sed maxime illam
conseruant. ita in hac Ecclesione, quae Hierarchia ceteri,
arctici maxime imitati, hae varietates nō impediunt aīam unī
tatem, maxime cū sit fundata in charitate, et humilitate,
se, nam ut qui majora dāt dona accipiunt, in superiōribus gra-
du constituti sunt, alios nō despiciunt, sed potius honorant
et committunt, et cooperatores suos: ipsi vultu qui in eod.,
pulchra gradu sua aspici, nā solum contenti sūt, videri con-
tore et humilitate deo seruiunt.

Caput 4um.

De Scholasticis et Societatis.

Hoc est prociare est loci, ubi inter receptionem ad hūm, et ad
Profficiendum hūmum, habet nōdū quenda admittendi mādū,
per quem is, qui admittit, extra gradum Novitiorum con-
stituit.

spiritibus, et Religioni unitis, tanquam veris ipsius membris,
licet non constituantur in ultimo domino, seu oraculo, quoniam exultare,
et in ordine ad illud diutius probari debet. Illi namque admissi,
omnes populi Scholasticos quidem principem invenit, et ostendit,
dantes et ad Coadjutores Imperiales, quibus non statim elapsis bi-
ennis gradus conferuntur, sed ad plures annos, ut melius solli-
tari, et differri.

Quales esse debent Scholastici?

Ius maior pietate, et Invenio orati, et leni corpore ad precandos,
studium labores fuerint, et maior idonei ad excolendam phi-
loso- vineam censent, et boni utilitates futuris praestant. Illi post
agrum in scholis vel domibus probati fuerint, et biennii finem
his experimentis parati, ac optis cum promissione de scholis in-
gressu iam emissa, in Scholasticos approbatos scholis admittuntur.

Quo motivo inductus S. P. N. hanc Scholasti- corum Classem fecit?

Quia qui scholam suam ingressi, necessariis est, ut sint viri
probitate, et literarum eruditione, ad id officium idonei, et quia
boni, ac eruditi simul pauci inveniuntur, vel et paucis major pars
jam a suscipiendis laboribus vellet conquirere, per difficultatem
et paucitatem bonis, qui simul boni sint, ac literati, sollemni auge-
re posse. Deo admittendi etiam Juvenes, qui bonorum morum, ac
ingeniorum indole semper facerent, quod in probos, simul ac do-
ctos viros ad excolendam phi-
loso- vineam, essent evasuri.

Suntne Scholastici vere, ac proprie Reli- giosi?

Sunt omnino, nam Gregorius XIII in bulla: Ascendente dñe ch:
definit eos, veri, ac proprie Religiosos a, non solum, ob id, quia dum scholam
studii, sed etiam quoniam aliorum Scholarum ordinem professi. Confir-
mari etiam potest hac veritas ratione; quia Scholastici, etiam ad huc
in pro,

in probatione versentur ex parte tñ illorum, vera est traditio.
in fide, ac perpetua sibi obsequium, tribus substantiis recte
habilibus, et spolia in Reformatione approbata, iuxta formam ab
Ecclesia approbatam, in quo vili spiritus ratio nota est.

Possuntne ex Scholasticis fieri Candidatorum tem,
poralis?

Possunt; si à seors, tñ et n̄ alijs gradibz ipsi offereb. moralitatem,
non in nunquam venditur. Sed aliter in Examinis sub hac
expressa conditione accipit, et sub eadem scholis applicat, qui
ad gradum laudabilem proficere promouendi sunt.

Caput 5°

De Probatione Societatis.

Qui in Leide studijs dant operam, tres, alij duas tñ ad suadere
debent probationes: prima et secunda fit in Novitiatu per
ducentum: tertia vero fit in Collegijs tñ in disputatis per unum
anni spatium, in qua Scholastici, auctoritate plus, si quam otu,
diont tempore docerunt, refecerunt, praeque ad gradum
vel Candidatorum spirituum, vel Professorum admittunt.

Quid fit in prima probatione?

Antequam Candidati ad commune convivium cu domesticis
admittant, separatum, septuaginta more 13 circiter dies in domo
nostra diversant, quo tempore hanc difficultatem Epistola
Aristotelia, et Republika deij primis q duobz tractant, tñ de
sinceris facultatibus in quibz versati sunt, singulas praestant
lectiones, tñ ad explorandas Ingenij vias, tñ ad probandam
eorum obedientiam. Reliquis tñ p̄s operibus vacant, Gene,
ralem solij vili confessionem innotuunt, et auctus quibus
notie

visibile Lamentabile ad Ead probacionem se diffinent.

Quis est finis hujus im. Probationis?

res suas melius considerent, ut deperitis eius constantia et
habitudinis melius innotescat, ut prima, totidem penant veta
spirituali fundamenta.

Quae sunt impedimenta Societ.

Sunt duplicia: quaedam sunt essentialia, quae aditu in
vitalitatem omnino praeventuunt, quaedam praestantur mixta,
dant morem, cuiusmodi sunt: fatiditas insensibilis, Natura dif-
ficilis ad victulum, penandi consuetudo, debilitas, morbi, defec-
tus vitalitatis in corpore, aetas vel decrepita, vel immatura, acri-
tudo, defecus organorum, prava intentio: Et defecus efficitur per
singuli imperiant, quos minus receptis fiat hinc, quos plures
in aliquo concurrunt, mixta vero addunt pro parte.

Quae, et quot sunt impedimenta essentialia
societatis?

Recensentur cap. 2. Examinis huius sequentia: 1.º Reversisse à gra-
 mme sanctae Ecclesiae Romanae, fidem abbreviando, vel in errorem
 contra ipsam sui incurrere, ut damna ob aliquam prope-
 sitionem haereticam quae fuerit, vel ut suspensio haereticorum, sen-
 tentia publicam declarato, vel si infamij ob excommunicati-
 onem tanquam schismaticos spolia auctoritate et prudentia
 S. Matris Ecclesiae extiterit. 2.º In hemisphaerio aliquo
 hoc perpetrasse, vel publice infamem propter eorum peccata,
 haereticos. 3.º Habitu sumptuose latioris Religionis,
 huc emissa, sua in emissam professione. 4.º Vinculo Ma-
 trimonium consummati, vel arbitrij legitime ligati esse.
 5.º Infirmitatem pati; unde obscurari, vel parum sanum iudicari
 ei videri solet, vel dispositionem notabilem ad superiorem
 infirmam.

infirmis labere. Hæc impedimenta sunt irritantia.
quamvis sequebatur professionem, et quodlibet eorum ad personam
in labilem ad debili ingressu, et admissionem.

Quid si quis duplex modi impedimentu in homine
retineret?

Peccat mortaliter; teneturque sincere, superiusque si tempore
veritatem aperire sub penalis gravi. Quapropter motus
Confessarij, ulsi quis veru n' responderet, et de se confiteri,
ita quis eximulens, cu salute conscientia n' possit in ea
cariturnitate perseverare.

Caput 6^m

De 2da Probatione.

Quare in sorte durati probatio per bienniu?
Quia considerati fine et ministerijs huiusmodi maior est
necessitas in ea longioris probationis, quam in alijs levis;
omnibz, sed quia proficilis vita duplicem, et activam, et contemplativam,
ideoque neque debet in utraqz parte huiusmodi
fundari, et ad duplicem vitam officia, tempus quoqz probati;
longi duplicare; tam quia in sorte neque est statim post
probationem studijs intense vacare, et externis actionibz vacare,
et. Atqz ideo neque e, ut dicitur maiores radices in exercitijs
virtutis mittant, aliquem quo tunc inchoant, sunt postea
remittant: quod quid veru e experientia comperit, et, utol
hæc eadem Breveque lepta a huiusmodi duos annos, quibz post
ex parte probationis bienniu, sub maiori custodia et discipli,
semita junioris continent.

Quid potissimum in hac probatione spectat
doctas. Probati;

Quae sunt officia boni Viri?
 Plac. Duo: declinare à malo, et facere bonum. Viri debent
 Dreydetam dicitur: ut evellant, et destruunt et disper-
 dant, et dissipent; et deficiant et plantent: Virgula,
 non industriam imitant, qui ad molendam, seculis, reges
 et quicquid est mali germinis primum eradicant: tu apertis
 foveis in terram jace fructus virginis uberissimos. Haec boni
 Viri cura in eo sola est debet mala, quae in larvis hucere,
 verunt, evellere: bonarum virgula hucula jace.

Quae mala Novitio expurganda sunt?

1.º Peccata mortifera; quae vitam spirituali morti afferunt certissimam. 2.º Peccata venialia: maxime quod debent, sed mente commissa sunt. 3.º Conspersiones natales ad malum. 4. Passiones inordinatae: cypselae sunt in particulari, 2i: Amor profanus, Odium, Despectus, abominatio, quod, iracundia, timor super, avaritia, audacia, ira, quod inordinata sunt quae saepe, veraciter in peccatis, supponunt, non est, quod omnia debent, sicut debent. 5. Malis habitibus, ex quibus tamquam ex radicibus, peccati actualia periculosa autem, et fortiter pendent.

Quo instrumento potissimum & Vobis
utendum est?

utendum est:
 Quare ad Meritificacōem, verissimū n. est illud Poema a Kempf:
 tanta profueris quanta tibi isti vim intuleris. Et sine molestia,
 longesq. temporibz agricola sine aratro, cuius terra n. nisi spinas
 et tribulos germinat.

Quas virtutes debet habere Novitius?

Quas virtutes debet habere & possidere
1° Amorem huius vocationis; quam nisi in se habuerit, bene-
ficia numerat, ingratus, & ita indignus est. 2° Dependere
in eo persecutionis, à quo ois n^o profectus dependet, sicut enim
summa humani cordis perversitas à dependere incipit, ita et sum-
ma eiusdem cordis perfectio à virtute dependere sumit eorum
Omn.

du. 3.º Simplicitatem, et candorem: prout apparet de
citati, et Syon; dñi n. simplicitatē animi libenter se com-
municat, et ea simplicitatē armorum eius est. 4.º Pur-
tatem mentis, et corporis: quae puella uia in solā munditia, sed et
uacua voluntate, et aduolentē committi solita, horreat, ac
delectatur. 5.º Maxime autem Syonibz nescitis ē perire.
Reliquis enim, eadem, quod incipit, prius, solū ultherius in reliquis
uita progredi: ita ut si sepe, respondit, et dñi: Tempus tñz
uicij est quasi uita spiritualis infantia; et quod in ea dñi, ubi
perdurat usqz ad lenitatem, in ea illud laborum: Adolescent
iuxta uiam suam, etia cū senuerit, n. recedet ab ea. Et Iuan:
timare uide periculum qd ē, pernam uita spiritualis sepe in
dñi, et quasi per noscitur esse, quod in ea succumbet, rāo
est, quia quicunqz in ipso introitu quasi uictu la tradit iura,
uia, illa uires p. maiores acquirit, p. uero quotidie quas
habebat amittit, et in ea tandem maturatione incidit, quā
David imprecatur est montibz, solbē dicens: Nec ros, nec plū,
uia ueniāt super uos: neqz sint in uobis agri primi-
tiarum.

Signa mali, et terrore Novitij dñi. 1.º Sua libenter occultat M. spirituali, ad quem chinu cum
dñore accedit, quotus accedere cogitur, ab eo directionem
nulla petit. 2.º Sollicitudine n. est, quando uisanda, ac
minuenda sunt inuisa, et imperfectiones: neqz, quom-
do acquirende uirtutes, aut perficendi maioris actiones in-
terni, et eterni: neqz, quomodo superanda difficultates in
uita spirituali. 3.º Indignas quoties, qd defuit, et fra-
gile, agniti superioribz privatione, aut alijs publicis manifesta-
tur: dñs dñi correctione p. hēnt, et ob eam a uersionem
concipit, tñ a hyperiore, tñ a fratribz, a quibz notat est.
4.º In rebz, et defuit, qui in se notant, et p. uisat, in no-
cens haberi uult, et p. uisat, et uisat, nulla uult p.
li 11

si iudicium bono apud alios quoniam. 5.º Termosque le-
culares libenter in consequentia adducit, is se associat, quos
nocturnam morbo laborare: spiritualia vero ei dissipant,
6.º Est, illicet, etiam DEUM: ubi enim potest aliquid de spiritu,
alibi operibus destrabit, ubi leuiter, et apocryphicis levis,
peccata venialia sine rubore committit, et modo non sit peccata
mortalia, quoniam audet. 7.º Atque spirituales magis ex car-
nitate, quam profectus desiderii voluit, nulli libere constan-
ter indicat, sed ex uno ad alterum velut pira saltat, ut lo-
ci legendi existeret. 8.º Fortiores, et conuictiores hypocrisulas doc-
ret, ad meditationem sicut ad torturam accedit: si quando in
ea sustinuit sententiam non ex parte, desperat. 9.º Parum ad-
hibet conatu in vincendis suis propensibus, ac repugnantiis
quas ante seipsum excitat: Exoniam, ceteris, perfectionis in-
strumenta ex consuetudine oblit, denique vult, et non vult proder-
tali sibi ipsi est molestus, Religioni grauis, DEO, caritati, bonis
invisis nocivus.

Caput 7.mo

De Dimissione.

Uicet oes possint ex seculo dimitti, alij tamen alijs facilius: cau-
sas vero ad dimissionem eo grauioribus esse oportet, quod quis
artibus suis cupit conuincere est. Omnia facilius dimittit,
si possunt Nobili, in prima probatione versantes, et qui leuiter
sunt in eadem non possunt probationem: in seculis gradu-
bant, qui vult quidem sponte sua DEO obsequi, verum in
sollicitudine approbati non sunt. Grauiori causa, et considera-
tione vocat, sollicitudine approbati. In 5. gradu, ubi bene
maior sit difficultas, tunc coaduntes iam formati sunt spiri-
tibus, tunc temperatis. Tandem et ipsi met Profectus cupis-
rang, dignitatis in seculo fuerunt, dimitti possunt, si desi-
neri.

neque alij delictis phisicis non possunt, nisi in a voluntate
liberi volunt, sicut ceteri.

Quibus de causis possunt dimitti

Novit.

Novit digni est dimissione, si morbu vel dispositione ad eam
contractu, et sit periculosa, ne labores sustinere non possit. Si
in ingressu certitudinem celaret, quam deinde liberet, et equis
sibi volis potest dimitti. Si ex probationibus suis, quae extra do-
mum fuerint, mala referat testimonium, aut repudiet, quae eam
inter ante dimissione solent adducere, sufficerent, si malo suo
exemplis alijs operacula praebent, si in constanti protervus
difficilis, capiti, et notaretur, si desultus fuerit, ad monitiones
non respondet, recusaret. Si denique, punito aliquo gravi
divina, localis Majestatem.

Potestne dimitti Scholasticus ob infirmi-
tatem in locis contractam.

Respondit verbi ex declarationibus instituti solitis desumptis.
Si ille, qui impedit, ipso in initio morbu aliquo, vel disposi-
tionem ad illud contraxit, et ea conditione, ut pericula fieri
sanitatis eius, admittit, cum cerneret non convalescere, nec la-
bores sustinere posse, impotenter dimitti, ac extra domum pro-
ut pariter dicitur, proari poterit. Si in progressu sine ulla
conditione, manifestata quidem corporis debilitate, de specien-
cipia, quod ad majora applicet futurum, quam ex experimento
comperitur, quamvis dimitti possit, animadvertendum quod
facultate, ad novum institutum necessarium careat, magis erit
considerandum, non dimitti debeat necne, et multis magis si
cum longi ingressu fuerit, in obsequio solis in avaritiam
incidit. Tunc enim si interim contentus non esset, iusta non foret,
saepe sola causa dimitti.

Quare

quare Societas dimittendi potestatem
sibi reservavit.

Quia id ad ejus conservationem erat necessarium: ita enim
se liberat ab omni membro tali corpore parum digno, et
solum constat, quod ad finem salutis apostolice et personae.

Utrum qui data opera male vixit, et dimissi-
onem extorsit, tutus sit in conscientia?

Nequaquam: licet n. in foro externo absolute sit, quia in
fraudem commissus in gravi Religionis detrimentum ver-
gentem, quasi eo ausu quod male perpetravit, propter quod
scribat se in corde n. et utinam, tunc in conscientia
a n. p.

Potestne quis sine causa dimitti?

Nequaquam: nam si quis ante se gerat, et per illa causa n. de
necesse eius patitur, ut supponit pro sua voluntate per se
deca transgressionem DEI faciam. Quod ad id per se est, et
ad validam dimissionem ad id requiritur, ut sine illa dimissio
n. valeat, quamvis dimissio in se consentiat.

Estne propterea Religio minoris facienda, quod
aliqui minus perfecti ab ea discedant?

Non: cum id n. iam ex defectu status proveniat, quam
perniciosa, et maleficia Dominus libet. Sicut n. fuit
ph. Apostolici Collegii, quod ab eo destruitur Judas persequi
S. providit: imo potius licet dicere, hoc est in se perniciosa,
et suis sanctitatibus, et finibus disciplinam, quam in se
n. possunt: alioquin ab his abstinere. Religionem, velut perni-
cia membra, ne alios obiciant, praeferantur.

Motiva ad perseverandum in Religiosa
vocatione.

1. Ipsa DEI, et S. N. Majestas, et amplitudo, qui ad
pernici;

principalis causa tunc in animu cujuslibet no[m]i[n]i resolutione
desuperat: Scit enim ignorare. Nemo enim scit & scire
potest uenire ad me, nisi Pater meo caelestis traxerit eum. Item:
non oēs capiunt uerba hoc, tu capisti, dene quid habes, ne
aliquid prescribas uiam tuam.

2° Considera propria uirtutis, quis n. tu es? Compara te cum
illis qui in saecula saluti sunt, et talenta fortasse maiora, magis
longe iniquitate merui labuerant, tu uero pro illis uocatus es.
Compara te cum iis, qui in ordine sunt, et ueris de in multis
partibus in illis uerū genere uinci a pluribus, et tu tu cum
iis uocatus es. Compara te cum iis, qui in inferno sunt, et cogeris
dicere, multo es innocentior, quam tu fueris, cum uocatus
es, uel certe fuisses, nisi in delictione esus. Compara te cum iis
qui in caelis de laude triumphant, et tamen in explicabile in
te, et illis disponit et tu tu cum iis uocatus es. Compara te cu
iis, qui uocatione sapientes, sed sece gradus ex te buerant per ui
ram innocentiam, et tu tu n. tunc, tu in illum hunc in ius
et in delictione n. totu uocatus, sed et conseruatus fuisset: quis
tu n. y. damed? Domine dny n. quia admirabile e nomen
dny.

3° Considera modum uocationis amore plenissimu, tu ne mis
ille sollicitudinis. puella plurima obsequi: uocare n. uestis uil:
amori addidit timorem, comminandi precipitando in desola
tione, iniquitatem, et fortassis et multos: eo usque usque, donec
nam daret. Quid tibi dicit dny? saltem salutem accipis,
et nomen dny invocabis.

4° Considera deum a quo, scilicet mundi in malitia popi
tu, in quo nihil e nisi uel benedictio facis benedictio
uocatur, et spectat uel in quo omnes declinaverunt, oēs
inuites facti sunt, nec e qui faciat bonu, n. e usque ad unum.
laetant deo gratias agere, et tempore diluvij cum paucis in
arcam fuisset receptus, aut e sedam cedens, quod hoc igne
cre lo

Angelus eius; et animam tuam, quam habes unicam, benignam, et
regiam, devotes. Quia, quod diabolus et arum, qui scilicet
pudenter emere tibi statuit, ut te in quovis statu, auct
vix, unde tua salubris periculis te n' impediat, adducit. Quia
vorem eius et vocem serpentis, vocem mendacis, vocem inimici,
qua primos parentes, et innumerosque eorum posteris circumvenit,
et tu illas praefres vocis divinae. Oculique Auditorum: quia
ad hoc dicitur DEUS: Neque tibi aliquando reprobrabit: Verum;
et reamisti: et tunc manu meam, et n' fuit, qui ageretur, neque,
pisti et confitui meum, et meum in repaetis nequepisti: eos quovis
in inditu tuo videbo, et suffragabo, cum tibi evenierit, quod
metuebas.

3°. Veniat tibi in mentem, quam inique quas cum Lebe, a qua
magis precibus extorsisti, ut te in danc Lebe domo ceperit,
promissisti n' semel, sed tu p'p' te velle servare oia, qua in Lebe,
et de Lebe tibi continetur, quam promissione propol ma,
nus subscriptione firmasti: ubi vixit fides, et promissis tua?
Confessa quam vixit et vixit in vixit et minimis fidei danc
frangere, merito tales oia quasi reddunt, accubissim perstion,
quod dicitur, et quasi nocturna quadam inter seculares, vix de
reale comparent. et fuit n' in meritis: p' n. milites defitores
vixit iusti capite, et infamia multandus, quod magis dehe,
tores vixit. Am.

4°. Quia dicitur et in danc vita p'p'ice Lebe, qui impu,
debet et tenere sua voratione dehebi ad fuerit redierant.
Vide, et p'p'ice, quem Sabuerit fuisse eorum inconstancia:
a d'hi, quod ego novi, plures sua constia damnaunt, multij
vixit vixit vixit vixit impediunt, nonnulli et perstionati,
onen Romam usque ad ipse generare, ut ceperant in statu
vixit, et p'p'ice, quam matu id relinquere d'hi Creatorem tui
d'hi multi, qui in seculo manserunt, vel miserrandi finem vixit
Sabuerit, vel certe in d'hi, et Lyabie, flagellante illos
conscientia, conceptu vixit p'p'ice transierunt, vel quod
inter

gravissimas meruerunt debet penas, vitam et purgationem genere
possuerunt, implebuntque in elig. d. Pauli. Sorreando illud promissi-
latu. Impossibile est, qui hunc illuminati sunt, oculaverunt et dona
celorum et passionis. facti sunt, filii sancti subaverunt, nati sunt
in bona fidei dei, videntes, venturi hunc contempserunt, et re-
laxi sunt, rursus revocati ad penitentiam: deo iustissime, et
hij gratiam subtrahente, et in sensu reprobo trahente.

Quia nulli tibi pariora petieris, quam in statu electionis,
nulli estis in parte beati, a summo usque ad infimum habent
res, quas possidentur, sed nulli statum est paucioribus obnoxio-
difficultatibus, quam electionis, et nulli statum est paucioribus ad pa-
triale toleranda advenire, quam status electionis fuit.

9. Si jam mirandum tibi est, laud dubie multos te in hoc per-
manisse, ubi tanta habet cura agerum, tanta caritate regis
et ultima agonie coram anima et corpore perval, et pro quibus
habet pudes, tot sacrificia per totum orbem gerit, mox si
quemcumque virum optimi, et prudentissimi, aut boni ipsi inder-
regoris, nemo tibi in conspectu daret, ut vocatione dei desce-
reres: imprudenter ergo agis, et stulte, dum de vocatione deserv-
da cavitas, et ipsum sanctum legi non vis, qui per s. Paulum ag-
nasque in qua vocatione perval est, in ea permanat.

Et tandem o inconstans electionis animas, quibus laudum
prospicere terminas huc aut calamitatem deservat: Cur, inquit,
comparabo te, velori assimilabo te filia Ierusalem? Cur non
queris te? Magna est velut mare, conturbatio tua, quia melioribus
has? Tu es salua illa, et curiosa femina colles, qui sedom-
tioris exultu flammis, dum curiosis et general oculis in latum sta-
tua est conversa. Tu es illa, qui deatiguit fontem aquarum vivarum,
et fudit cisternas, in quibus non est aqua: Tu es illa, qui domum suam
et hinc dumeris tuis a bono imperio constringis, et non
diaboli ferrea iugis. Tu es illa infelix agricola, qui quod
applicaveris manu ad aratrum, et usuperis, non est assus agnus dei.

Tu es

Et exprobat illa Egan, qui pro peccatis suis, et
benedictionem adeo capiam, ut ipsam lentij tubula vendidit.
Ita es et inglorius coram deo, qui cum salutis prore,
pla plurima a Christo tuo percipias mendaciter dicebant.
Dap e hic sermo, qui est in audire? Ideo, repperunt a con-
fessio illis. Tu denique es indignus altari. Hinc pendula,
bru, quod amulu a vero tuo, in altari mundi, et diaboli conti-
nuitur. Vinam superus, et intelligeres, ac novissima
provideres.

Tractatus 3us

De votis Societatis.

Caput 1um

De votis Religiosorum in genere.

Quare volumus?

Multis de causis. 1° quia deo vota placent, et ideo sancta
vovet, et vota reddere. 2° quia bona opera ex voto gemit,
eodum praestantiora, propter maiorem assiduum, et virtutem
Religionis illis annexam. 3° quia voluntatem nostram incen-
diantur vidio laborantem in bono firman, et quando nequi-
tatem, ut in bene ceptis stet, inducant, neq, in libertatem du-
mana laedunt, sed potius perficiunt ac finitior reddunt liber-
tati. Quorum, qui tanto est felicitas, quanto ad peccatum
impotentior.

Quid est Votum?

Est promissio deo facta deliberata de meliori bono. prima de
finitiorum particulari significat veluti n^o et nuda propositum
boni quicquid, sed procedere debere ex voluntate et obligandi.
Delibe,

Deliberate indicat in voto quam maxime literis acquiri
consensum voluntatis. De facta significat votu ipsi. De fi-
ci debere, cum sit cultus latius. De ratione bono hoc est con-
trarium non debet esse malum, nam voveretur nunquam velle fieri
delictum, non licet. Tunc transgressio veri voti, ex genere sui
est peccata mortalitatis, nisi casu malum parva veniale effici-
atur. Deut. 25. si nolueris polliceri, utique ab ipso peccato
eris, quod autem semper est egressus de latere tui, obsequabis.

Quotuplicia sunt vota?

Duplicia: alia dicuntur essentialia, alia simplicia; que licet in
ratione simplicia non differant, differant tamen inter se accidentaliter.
Sed: Solemne enim votum est, quod ut tale acceptum ab alio,
emittitur cum intentione ceremoniali, et solemnitate ab ipso pro-
positum. Simplex vero est solemnitate ab alio institutum
votum. Quatuor differentia utriusque categoriæ optime colli-
guntur ex effectibus. Solemne enim est inmutabile, vel certe non nisi
per dispensationem totam, raram, et gravissimam Summi Pontificis.
Vota autem simplicia non habent tantam immutabilitatem;
Sunt scilicet licet a votis suis quos dimittit possit absolvere;
Profigos si quis coarctatus ab alio exire, a voto absolutus pro-
nunciare non potest. Deinde votum Solemne est idcirco elictissimum
habet vim firmandi subsequens matrimonium ex natura sua, non
ita simplex. Quare quærat dispensationem Pontificia, ut votum
simplex constitutum in tali voto est effectus habere, et subsequens
et matrimonium effectus dispensationis.

Quæ sunt vota oribus elictioris communia?

Tria: Paupertatis, Castitatis, et Obedientiæ perpetue,
quæ archi non aliter sunt, quam secundissima aliarum virtutum
seminaria: Pauper enim spiritum nemini facit injuria, de quo
est iustus. De Castitate voluptates perit, idcirco est temperans,
castus, et castus. De Obedientia abigit pyrricam voluntatem, cum
malum radicem, idcirco est perversus. Quatuor hæc eadem vota
sunt viri;

eunt videtur? Theologiam, in vna hanc, sed est fortissima inci-
 dentia: bona n. Imperialia deferre propter cuncta, que
 a sapibus nris uocata sunt, signum e. magna fieri, quia reli-
 giosi operibus eductant, de cunctis An. permittuntibus effundere vi-
 dentur. Cuius uisus habet propter delicias uenturi, iuxta deprecari,
 e. signum magis me fieri. ab hoc faciunt delicias. Cuius est appam
 tantes, ipse datus, implentes, uerba Galat. 3. dicentibus: Propter uer-
 ba laborem suum custodiri uisus duras. Tandem uoluntate illa,
 more proprio se quere, e. signum magna caritatis, quam delicias
 obediens desiderat, implens, tumam illis principia modo in hac
 uita possibilia: Delicias bene illa sunt ex bonis uide quos.

Quid boni adferunt vota eluviosa?

[illegible]

Supplicans. Quis est auctor horum votorum?
Increpata. Et. Supplicans. Ego. Ego, qui humans gratias inter alia multa,
hæc

Dei est saluberrima, suggestio consilia, vixit in super sua ex om-
ni ad ea invitavit. Sacerdotum huius, poveri, ad perfectionem
aspiranti: sicut perfectus est vade, vende omnia, et da pauperibus.
Capitulum huius humilis, qui se ipsos castraverunt propter regnum
Dei. Obsecrans denique commendavit, cum dixit: Qui vult ve-
nire post me, abneget semetipsum, tollet crucem suam, et sequatur me.

Et ne necepe, ut vota religiosorum sint

Non quia Gregorius XIV. in hunc Pontifex in beata. Sicut,
dante huius expressis definiit verbis: Solos religiosos, et pauperes
sunt, missi ad obsequium vobis proprii et religiosi, non minus ac
alium bonum, et ipsiusmet huius. Professores, cum in eorum vota
plenam non sint.

Caput. 2°

Quid est Religiosa Paupertas?

Est voluntaria, et actualis unum omni temperantia in amore Dei ab-
dicatio. Dicitur voluntaria, quia non paupertas, sed eius amor est virtus,
et pauper sine seculo, est sicut corpus sine anima, minus vivere
necessitationum. Respondeo dicendum, quod temperantia, non in ad-
fectu; nam Gregorius dicit invitans adolescentem ad perfectionem, non in
lab eo requirebat, ut amorem deperderet divitiarum, sed ut actu quorum
relinqueret. Dicitur amore Dei: illo enim sicut dicit S. Paulus, 1. Cor.
tribueris in pauperes oes meas facultates, caritate vero non
labueris, nisi tibi possidet. Et certi oes in amore Dei non
cerent cum illo pro nobis pauper eligere scilicet. Vult confiteri
mala: non enim hoc aliorum, sed ad tempus, ad proprios vult sua
tribulari, ut ois per, et potestas refumant prope deinde, quae se
met derelicta sunt.

Quotuplex est Religiosa paupertas?

Triplex: Prima est, quae renunciat proprietati privationi, et
communi,

communiter, cuiusmodi paupertatem profitentur Ordines men-
dicantes, et inter hos S. Dominici, S. Augustini, S. Iosephi. Et iuxta admodum
Dominici privatum finem, non communiter, ut aliqui faciunt et
hinc inde, ac solitas, quasdam oblationes, et domos probationis, quia se-
nunciat usui omni, non finem dominum, alij, si per utilitatem se privant
et alium, videntur, et renunciantur et finem, quod parum se,
beluam a superioribus suis. Hanc paupertatem servant hinc,
lastici S. Iosephi, ad tempus superiorum arbitrio prefigit.

Quae est paupertas perfectior?

Si inter se conferamus hunc ordinem, ad finem alium, laudanda
huius paupertas, qui est strictior, etiam est perfectior. Sed si in
in ordine ad finem religionis, hoc est ad perfectionem referan-
tur, tunc minor paupertas est melior ac utilior fructui, hinc
cultus et alij, ad finem, et melior aures, hinc quod vobis
per se peritatis vel vobis.

In quo consistit obligatio voti paupertatis?

In ore loquendo, ut nemo illa et sanguine propinquitatur,
aut dominum circa eam exerceat, et illa, qui vult pauper,
datus emittit, abdicat a se de usu rei, perinde, ac si proprietas
non usura et ulla se respiciat, ac remeple superiorum, etiam pro
potestariis, et penabiliter, si contractum fuerit. Hinc
multa in perfectionem inferre hinc. Si non licet quidquam
dare, vel accipere a domesticis vel externis, nec destruere,
vel permutare, nil libere superiorum dispositioni habere.
Sed enim non finem proprietatis finem totum, verum et in iusti-
tia est, in perfectionem rem ab conditum usum defendere.
Qui res domesticas administrat, non possunt eas diffundere pro
arbitratu, sed solum ex mente superiorum, quia pariter enim
ab ea defendunt, sicut proprietarii. Cum proinde tradit non sit
ea excludere in res vanas, multo minus in illicitas, imo nec
quia superiorum et subditi talem concedere facultatem, ac tandem
et superflua tenetur referre, sicut necessarios in victu, vesti-
tis.

huius contentus. Porro superflua vocantur, in ea fine quibus
homines vivere non absolute. Et ratione n. multa abijcienda es-
sent, quae talia sunt, sicut commutabiles, aut carnis adferunt
oblationem. In his, et alijs similibus quibuscumque casibus nisi
aliquis eis faciat dependere a superioris voluntate, tam in
re, quam in modo, illis promissis, et paupertatis votum, de se
quidem velut, ac deo gratias, et illi ipsi in grave animae detri-
mentum, displicebit, immo perit, quod quidem est in promissi-
onibus suis, et sanctis in alij operibus suis.

Quis est quantus valor facit peccatum
mortale contra votum paupertatis?
Scriptionis in mortis generalibus verbis. Intellegendum
eam quantitatem, quae furto subtrahitur, est ad constituendum
peccatum mortale contra preceptum, sufficientem esse, ut
penam aduersus votum paupertatis, iudicet, et quod non tam
propria vel usuris, vel alienis abbas, superioris licentia.
Cui sunt distribuenda bona a Religiosis?

Pauperibus tradenda sunt. Vnde, quae personae, dicitur Deum,
dynam. Item: unde, a vende via, quae dabit, et a pauperi-
bus, et habebit deus in corde.

Quid si quis donet parentibus, fratribus,
aut Confratribus?

Si illi sint eseni, et dant unde iuxta statum sui de-
centia vivant, laudabile est illis relinquere, sicut fecit
J. Henricus, qui partem bonorum sorori concessit: verum
qui hoc in re ex parte non vult, nec in moderato affectu erga
amicos suos, vel sapientiores consulere, et illorum scire
iudicium.

Debetne bona reliquiae suae tribuere?
Omnia. quia reliquiae, et pauperes sunt, et quod, in super
Deo

De quali, Laicali ararii, orationibus varantes, debet in donator
eius in dominum, tu usque perficere abdicare, necessaria, lumen
liter, sicut ceteri peccata, ne videlicet in bonis temporalibus de
seruisse quam eadem locum in delirium induisse. Et certe
presente filii tui, confutand illi delirium, quia nihil omni
ni ab ingredientibus auferre dignantur, sed et in pia opera,
aliqui alios pauperes erogare iubent, ne, ut bene observat fassus
ans 4. de Inss. c. 9. Confidentia tui obliuio inflati no
hinc se auertere exspectant. Inimuliter, et eorum patentes,
ea qua intulerunt, cessant laudare filii. Quibus rati
onibus et primis Petri Claudii Aquaviva Dign. Gen. Bili
Dna, pulchram fuit ordinem de laici non communem.
Bonum, inquit, distributiones, ut recte fiant, tunc in primis obser
vanda. 1. qui boni tui se abdicant, si alys postea donare ve
lint quam laici, et tunc eos non debere, nec opus esse ut genera
ly ad id consenti audeat. 2. si quid laici largiri velint, Res
iste, qui tui Collegii adire cupit, Provinciam informet,
tunc vero Generalem, tunc de bonorum valore et Collegii utilitate neces
sitatem, tunc an alia Collegia sint, que magis in opus laborant,
tunc demum qui propendat voluntas abdicantis. Deinde atten
datur, an Consanguineos habeat pauperes, et quales, ubi
et oes adificationis ratio habeatur potius quam commo
di illius temporalis, quod ut fiat, Provincialis episcopus quod
fieri poterit, hoc tractet per se, et non per Rectores, muresq
minus per Procuratores, qui applicationis illius semper animum
conspiciunt.

Qui sunt gradus Paupertatis ad eius
perfectionem spectantes?

1. Est necessarij usque in moderate adherere: sunt enim,
qui nec calamum habere velint superfluum, interea tamen
si minimi ipsius necessarij disit, mox expandescunt, et
quid ab ipso potabatur ad medicum usum, aut verbis ambi
guis

quis se protequant, aut quod petitur, si sermone occultare v
possunt, proinde te daturus negant. Tu si domus parua
des, qui miseretur, & commodat, divites n. miserentur, et do
no dant, sed pauperes aliquando miserentur, et cum donare n
possint, commodant, nec tunc superiorij facultate.

Ita ubi oibz ubi, ut in ipso casu ubi appareat ei alienas,
alij, ita cauere, ne vestes, libros manibus deponas, allegas, sed
ne mundas, et inhoras conserues. Eunt n. huc ora, quicunq
ubi mutui auxilij uluntur, et pauperes diligentissime
servant res, quibz uluntur, quas hinc te n. facile comparā
re posse. Sed et autem, si mundi mendicij superes, et imi
torem, & mendicum.

36. Est autem necessaria paupertas pati. Paupertas enim
indigentia vocatur, eo quod pauperes aliquando indigere so
ciat. Si quis ergo in rebus superfluas, et necessarias
oibz quibz abundare, nec minima se indigere, si quando oibz
paupertas bene n. fuerit, aut n. abundanter, ut huiusmodi mini
stris, murmurat, si vestes delectatibz, conquirentur, et con
fristatur, eo falso sibi de huiusmodi perfusione blandit.
Sunt quidem pauperes similes Episcopis, sicut huiusmodi, qui nomen
quidem Episcopi retinent, sed huiusmodi autem Episcopales si perij
sunt. Itaqz si sicut quidem paupertas habent, sicut
tu et pauperis paupertas omnino indigni tuas.

f. Desperare, vel more pauperum tractemur, quibus si nemo do
no deficiat, vel si quis parum aliquando n. possit, vel
no, ubi vero contenti sunt, quia ergo ubi humilitas
convenit ex necessitate, nobis convenire debet ex electione.
Sane si humilem paupertatem huiusmodi exaltare in se
culis, si quidem aliquando, qui paulo ante in saecula viles erant
in magna sunt apud omnes generatione. Ita nimirum de
notatur, qui se ipso in donat propter deum, quamquam
absit, ut si quod queramus, nulla n. perniciosa sit felicitas
perbia

a. uti ubi iuxta mentem Superioris, cum dispositione ani-
mi deponendi ad libitum ipsius. 6. Nil propositi aut hyper-
flui Babere. 7. Virtutem quærere, elacipere oblatam. 8. In
necessariis quandoque defecere pati, et paupertatem experiri. 9.
Mendicare, et pro paratu et bono mendicando orationem.

Facilitamenta ad paupertatem.

1.° Sunt immensa prœmia paupertati promissa, de quibus infra.
2.° Obligatio ubi fructuosa, super eam enim promissa non datur
quid votis? 3.° Obligatio ubi levis, super eam facile ponitur ubique eligi
paupertatem, et quos vires paupertatem conuenit? ubi res,
gratiam paupertatem, quia hyperflua tollit? an non salutem
tacetis diaboli? Uteris? an quia eligere facit virtutem?
pudens consilium: virtutem vident devent. an quia est in ne-
cessitate defuit probat? benifit. sic enim si. 4.° Obligationem
Mendicari, et hyperflua non appetit. an quia mendicare erit,
beatis? 5.° Super laqueum, ubi tuus, et ubi tuus mendicant; in
vite eius non inquit mendicare iudicis.

Quæ sunt illa immensa prœmia pau- peritati promissa.

1.° Tresury in celo, de quo apud S. Mattheum cap: 19. Vnde
qui dabit, et dabitur ei in celo. Tresury sic est, et
sui magnitudo, licet enim res iusti in substantia mepet
dem, vel vitam æternam sint auxilium eandem, non in eandem
mercedis magnitudinem, in maiorem pauperes sola, et quide
tanto maiorem, quanto Tresury deperat pretio dignum.
2.° Paupertatis prœmium est dignitas iudicialis potestatis Malt.
19. Tunc, inquit, ubi dicitur, et vos super decem decem iudicari,
et iudicari super decem. Haec, beati dicitur dant pauperibus mer-
cedem dare voluit dare voluit in altera vita ubi, dignitas pro
curaturas, et summa dignitatem iudicialis potestatis pro
per eandem in dicitur ubi. Sui dignitatem. Tunc
placet, et ubi dicitur, dant dignitatem in ubi ubi dicitur, et
tam

ita communem. Sed ipsi sancti, qui sola fideliter in-
runt, nec sub velamine pauperum sua commoda quaerunt.
Ilic excludunt, et mofit, qui nulli simili pauperibus ex-
sunt effusa, qui in ista religio delicias, quas nec in saeculo
habere, uti possunt, seduli sunt, nulla compotatibus in vultu,
vestitu, cultu, habitatione negligentes.

3. Promittit etiam, cunctis quod in hac vita promissum Matth. 19. Sed
quod est illud cunctis? 1. est ipse Christus, quae pauperes respicientes
dicentur cu. S. Franciscus: Christus magis, et sic. Ep. Iacobus iuravit
et, plus enim deliquisti in hac pecunia, quam dives in abundantia,
ita gaudeat plus pane, et hospitiniis, quam exquisitis cibis di-
vites, recedatque. 3. Est periculum, quod pauperes, quasi dantes,
vitam, sine consequantur, et si minime efficiat gratia, oes super-
bia thesauros vobis huius mundi propter ebriam alterius viti illi
correspondentes. 4. Denique, illud cunctis, hoc est, pro. Etiam
de heretico, qui pauperibus cunctis restituit: Verum enim
quantitas delictorum, pro uno Patre, plus, quam ante alios, pro uno
filio, vocatus, pro una domo cuncta domos accipit. Ea
vero delictorum pauperum in secula aeterna, quod te a seculum, mo-
delis liberali, superbia suffocet, quae providentia Dei divinat,
quod desideras te dignitates, honores, et divitias viti alterius
promittas debet, imo et in hac vita tibi sua cum tanto fano,
re restituit.

Capitulum 3um
De Castitate Religiosa

Quid est Castitas Religiosa?

Libertas, & voluntaria, ac propria in corpore, etiam ob amorem
Dei ab omnibus legibus voluntatis abstinenda, volu confirmata.
Voluntas voluntaria, quia non debet esse coacta, juxta illud Hiero-
nimi: Aliis enim, hoc natura facit, aliis vero hominum, multi
illi

Iti Eunuchi plerumque, quos castravit in necessitas, sed voluntas.
Et p[ro]p[ter] d[omi]n[u]m ait: & eunuchos, qui se ipsos castraverunt propter te,
quoniam d[omi]n[u]s. Viri in corpore, diu facit, quia n[on] in se ipsis
sanitate castitas servanda est, sed magis necesse est, neas
in. est domina, caro ancilla; ubi autem d[omi]na castitati legimus
servire, etiam ancilla servire necesse est.

Quotuplex est Castitas.

Triplex: conjugalis, virginalis et virginalis. Conjugalis est, qua
libito a se contenta conjugij, s[ed] illicitas voluptates reijcit.
Virginalis, que post equitas conjugij voluptates perpetuo abstinet
a rebus venereis. Et quoniam cum rebus castitas qui postquam
anima et corporis integritatem. Illi tamen p[ro]videmus, sed illi tamen
si fuerint vivunt. Virginalis est, qui nec libito, nec il
libito venereas voluptates ex parte corporis et p[ar]te illibata conser
vat.

Qua Castitas est praestantior?

Religiosa et apostolica. Angelus Orientalium Laponum superius
finitur me. In his, in quibus sunt status in Eccl[esi]a, virginis,
sacris, castitatis, et conjugij. Et revelatione Angelia respondens,
si meritorum habenda e[st] res, ea inter eas virtutes omnium
habenda e[st]; ut sit virginitas aurea, castitas, argentea, bon
jugum amentum. Virginitas est, castitas bona, conjugij
in tenebris. Virginitas legitima, castitas domina, conjugij
ancilla.

Ad quid tenetur religiosus, in voti Casti tatis?

1. A fornicatione abstinere, adeo, ut etiam si contrahat nulla
sp[eci]e. 2. Omne peccatum adu[er]sum castitatem. 3. Adversantem peccare, ut sunt turpes conversationes delicta,
fornix morosus, actus venerei, turpes ludij, impudici aspectus
denique, quod in liberalibus ultra conjugij est contra temperantiam
est in delictis et in castitate contra votum. Et p[ro]inde de
phreos

placem committit malitiam: illa tñ, ut malitia horrore, sed
mortalis in quibz malitia letimif sed mortalis venialis, in
quibz illa fuerit venialis.

Qui sunt gradus Castitatis ardens Per, Sectionem spectantes?

1° Scilicet talibus n̄ amplius appetunt, sed tñ, ut in
Hunc effectum habent in se, qui talibus spe constanter per
oracm carnis, tuncqz amore munditiei retribunt. Et in
diebus talibus impudens prope carere, licet illusiones
durnas n̄ affert diabolus immittit. Et Illusionibus facit
formam n̄ perari: tales sunt, quos natura non docuit, quam
visuosa linea n̄ molestatur, ut si, lingua affert illa castitas
verit, ut eos delectare demon n̄ audiat. Cum etiam nocte dor
mientes, si quando dormi in festinantur formis, generose respiciunt,
aut subito evigilant, lingua milites pro traditi contra pedes,
cunctis per impudicos in acie stantes. Et in corpore mu
lieri nullo moveri, aut ubi ratione affert malitiae super tra
stama sunt. Et in carne, quasi tunc carne vivere, vel
ita suaviter castitatem tenere, acti id a natura procedunt,
in mandata iudicis restit, et mortis docere. Tales sunt, qui
in medijs occasionibus, ut super in mari stant, qui corpora bu
mana ita aspicunt, ut arbores, aut lina viscidia, asus au
diunt turpissimos, et n̄ movent, et in angelica obliuiscunt Ca
stidatem. Hic praevidet et libbas Terentius, quo Epianus
dicit: 2 C. 7. Nam est alij, post se. Virgineum consuevit non
parci, quia res, nobis impossibile epistimare debemus cu gratia
Dei, cum liberalitatem magis elata, et abbreviata n̄ est.

Quanta est pulchritudo Castitatis?

Tanta, ut nulla ea lingua possit explicare, nec sapientissimi
mortalia Latemonis. Ignem enim scilicet n̄ est dignum pon
deratione continentis animae, hoc est, natura est pulchri
tudine

hunc mundum, qui cum anima casta possit venire in
conspiciendum. Non immerito Angelus dicitur, qui sole,
stella, corporis sui dantes, in carce, sine carnis viribus, quam
cum illis paritatem dantes à naa, casti habeant per solatia.
Sunt sancti Christum, unde est Angelus profane dicitur de
Viro: Angelus n. quod n. subacti fil. quod neg. carnem habe,
aut, neg. sanguinem, neg. sensum, quod habet, sensum et voluptatem,
lib. subacti, nec eos possit huius munia, aut pericula pulchri,
tuo movere, et emulere. Ad domo casti, et alii subacti, et
alii viri, et subacti in inferi, et in puritate in,
datur, si n. subacti casti obsequio longe dicitur est.

Quanta est Castitatis necessitas in Sord?

Prima, quia lebas pro castis ducuntur castitatis laude
sibi fluit, et alii ob eam in magna quod dicitur est, pro
quod veneratione, dicitur ergo, ut dicitur in ordine, dicitur
relinquamus, quod ablati omni decor et reverentia n. casti
solentur. 2. quia carnalis lebas est in castis, adeo
ut est a domesticis dicitur, et quod in castis, si quod in,
et a paupertatem, alii hyperfluitatibus dantes, ut casti dantes,
et a subactis, dicitur in castis n. frangat, vel in castis, et n. quod
n. dicitur in castis, et castis: Ad si in quod in, n. quod
castis vel in castis cura dicitur, omni illis turpitudine
et in castis castis castis castis dantes, quem huius
quod in castis, si dicitur. 3. lebas in castis dantes.
4. quia dantes castis castis dantes, et alii
n. committitur, et quod in castis persona in castis castis
dantes dantes n. dantes, n. dantes et in castis dantes,
n. in quod ab uno committitur soli ordini dantes non ve,
rentur. 5. quia nulli videntur in castis castis, Reli,
quod in castis, prope adeo castis est, quod in castis in castis
dantes castis dantes ab affectu dantes, huius castis, de quo
loquimur, carnalis. 6. Vnde castis castis est,
dantes ergo ab ea carnalis castis, et n. illa est castis
conjugii

animus, aliter corpus tractandum est. Ita ratio, istud fla-
grans domari debet. 4. Procarissimum in hoc mundo est con-
suetudo huiusmodi carnis aperire, qui consilia sua ne effi-
cace possint impedimenta sua, si quis est, cavere, et reme-
dia congrua, qui postulat necessitas, prescribere

Utrum praeiudicium habeat castitas?

1. Casti sequuntur agni, quocumque ierit, quasi dilectiores illi
et agni ignem. Ius, inquit, Augustinus Virgines ab agni
ire pulchrum dicitur. Et respondit: quod nemo deus autem
vel valeat, nisi vos: sed quod pulchrum est ire, in quos callos?
quod praeiudicium? ubi credis praeiudicium gaudia, non singulis laetitia
parva, nec gaudia, qualia in ipso regno dei contenti in Virgini-
bus erant, sed a caeterorum omni laetitia distincta, gaudia propria
Virginitatis, non eadem non Virginitatis, quam in ipso: nam
sunt alijs laetitia, sed naturae laetitia. Laetitia filiarum in uero non Virgi-
nes, sequuntur agni, quocumque pulchrum, alia Virgines se-
quentur, quocumque ierit; qui quocumque ibi vi videtur, tan-
quam exonerati possunt ingredi, ibi ibi martyri: quoniam
sed martyri non videntur, quoniam Virginitas quidam illarum
habetur est. Iste doctrina, quoniam ad docendum verbum
eligenda, quoniam perpetua Virginitas non quaedam efficitur
dicens quod est. 2. Castitas praeiudicium laetitia a
laetitia. 3. dicitur, quodam singulare munus ex liberalitate,
se divina volatu sua casta, propter victima de voluptate,
tibi obtendam; ad quam elapsa hanc videtur 3. dicens.
4. dicit laetitia, esse lignum arboris, quia dicit dominus.
Eunudi, qui custodierint libbata mea, et eligerint, quae
ego volui, et tenuerint dea mea, dabo eis in domo mea
in mari eius nomen, et locum, nomen a filijs, et filiarum nomen
sempiterna dabo eis. Iste est Virginitatis dignitas, cui di-
gnitas continentium propinque accedit, nam longam casti-
tatem

statem servare, etiam post expulsum carnij voluptates
ad id respectu est, et sublimi, ut merito dicitur n. castrogaud
in ista conjugali degentes procedant, et horum virginu
bus propinqua obtineant.

Etiamne Virginitatem praevalent perducunt, qui
in coortationem venerem incidunt?
Non dummodo penitentiam agant, et in posterum ab
omni turpitudine abstergeant, quemadmodum enim cogi
dum morosa, licet deficiat, n. totum Virginitatem, ita pro
babile est, nec tollere praevalent Virginitatem, destinatum,
dummodo nil gravius accidat, et opere exornat, castitatem
amatorum corpore suum n. solvat. Quod infirmum videtur,
D. Bernardus in Apocal. Hi sunt qui cum mulieribus n.
fuit coeuntes: Virgines n. sunt, hi loquuntur agnum,
quocumque ierit.

Capitulum 4.um

De voto Obedientiae.

Quid est obedientia religiosa?

Est voluntaria inferioris ad superiorem propter Deum in
oibz subiectis, voto stabilita, dicitur inferioris ad superi
orem, ut indicetur decoro equitas obedientiae, nihil enim
puberius, quam ut inferiori pareat a superiore, sicut et cor
poris motus ab anima. Dicitur voluntaria ad distincti
onem naturalem subiectionis, quae subest filij parentibus
legis filij subditis principibus. Haec naturalis similes in
dole n. habet, s. regate manifeste nota exequatur. Haec n.
tamen debet esse superioris Dei persona, sicut neque, cupit
amore

amore voluntatem propriam abnegantes, nos domini debemus
omnes.

Quotuplex est obedientia siue eius gradus?

S. P. Inatig in aurea de hac virtute pistola sua tuas
graves diffinitas. videlicet obedientia intellectus, voluntatis,
et operis, quibus totam suam virtutis perfectionem complectitur.
Obedientia operis est operatio eius, quod iubet superior.
Voluntatis obedientia est conformitas eius boni superioris volun-
tate. Obedientia intellectus, superiorum, subditorumque iudicia facit
non discrepare.

Qualis esse debet obedientia operis?

Hae sequentes requiruntur in constitutionibus Obedientiae
conditiones. 1. Ut sit integra, et non diminuta, quae circum-
stantias de operis exigatur. 2. Ut sit prompta, quae
est libram indevotam tunc perfectam, uti quis ex illius
quest. 3. Ut sit celer, non excludendo brevitatem praecipiti, non
diffusam, non vacillat non lenti, et cum amore audiat opus: vel
ceter, inquit Albertus Magnus, cursum levis dei. Hoc est desi-
derat habere superentem, et quaecumque parva mora, est in-
obedientia aliqua: Nam ut bene notat Crisostomus, vera
obedientia non habet quam occupat mora faciendi. Et sit for-
tis, quae est ardua, difficilis, naturae ac sensui repugnans,
bia suscipiat. Haec etiam facit perseverantiam, et enim
qui cessat, qui perseverant de laboribus. In hac virtute
perseverant viri illi in hoc ita obedientia debiti, qui et
in agone constituti noluerunt mori, nisi ex obedientia
arrente deo cum proprio desiderio. Obest modus, qui ita
in deo moriuntur! 5. sit hilaris, qualem 3° regula
requirit. duplex autem est hilaritas, alia sensibili, in per-
fessionem, quae vultu cor dilatat, et non est in nostra
potestate, maxime cum quidam imponitur, quod carnis passio-
nibus. Altera est in intellectu, et in facto, videlicet
voluntas,

voluntatis et intellectus, quam xly hujus Gabriel etiam in
homo, licet usq. ad mortem huius effect.

Qualis esse debet obedientia voluntatis?

Debet idem velle, quod huius, intellectu agere, et inclina,
re, quantum fuerit, ad consentiendum huius extra casu
pecati. Hanc gradum explicat S. P. N. similitudine ca,
paveris et baruti lemp, Reg. 126. Potest etiam hoc obedien,
tia perfectio p. huius explicare. ^{Prim. diff. in} Duridam, illa enim
inter duo p. huius et quae distantia constituta, ex nullo co,
medit, nisi p. huius eliminaretur, si n. ab alio, eadem a ca,
licis motu. Talis sit huius, qui nihil accedens, quod
n. sit a huius voluntate determinatu. Et quod p. huius
magna tunc gradu usque indifferentia, talis tunc
licet qualem S. Paulus tunc exprobat, cum exclamavit:
Dne, quid me vis facere? Contra huius aequal, qui p. huius
et interruptionibus exhortant, qui volunt, sicut qui ne,
cata semel, iterum, iterumq. p. huius, qui huius inu,
tant, si quis nescit, quod p. huius, qui p. huius allegant rationes,
et argumenta, ut ad voluntatem huius traheant huius,
ta ratio bene dicit, qui illa armis p. huius huius
exhortant, quod volunt, et multum docent ex p. huius. Quidam
obtinuit, ut vel in desertum contra p. huius huius p. huius
ta eae demonis tunc p. huius. Aliter exhortis p. huius,
tatem ad infideles eundem, ut Martyr evaderet, et eae f.
den p. huius post abrenavit. Alij, quamvis in culina min,
steris versatus est, Donu Gabriel laudynam, impetrata
ella, ut p. huius orationi vacare p. huius, donu, quod Gabriel
amissu. Multi p. huius velle p. huius cae m. huius domici,
huius, in quibus p. huius post expirant. Quamvis melius tibi con,
tental, si, qui p. huius ex huius p. huius providentia committ,
tunt, huius p. huius curat ab huius, ante nihil contra,
stabil

debit eos, quibus auctoritas per.

Qualem oportet ee obedientiam in intellectu?
Hoc obedientia perfecta est si subditus idem sentiat, vel
faciendum vel omittendum, quod lenit superior. 2. si non da,
his subditus intellectus inclinet in lenientia superioris, et
non dissensat, nec deliberet, faciendum vel omittendum,
quod precipitur. Denique acquiescat in mandato, in quo
manifeste iuxta non videtur. Atque haec est obedientia
illa celebrissima, quae caeca dicitur, pluribus meritis suis
explicanda.

In quibus rebus oportet ee caecam obedientiam?
In duabus: in voluntariis, et imperfectis, et quibus ob,
propter et superius, considerans, autem e in eo, cuius
voluntas praesentat, et imperat, ac prout quomodo
suis venerandi exponitur, hinc et hinc, hinc arguitur,
quia illi cultus admodum non in materia, ex qua formaliter
est in eo, quem representat: ita pari honore habendus est
superioris exaltationis, illa et hinc, doctus, naturalibus
ornatus, doctus, hinc et hinc ornamentis destitutus. Atque
hoc e, quod Christus dicit inculcat fidei Math: 23. super
cathedra Moysi sedentes legibus et prophetis: omni
quocumque vobis dixerint facite, secundum verum quia cum
nolite facere. 2. Debet verus obediens exultare ad
rationis precepta; sed illi et hinc, propter ab eo, qui bonum dicit,
nec, non se illicitum, quod iubet. Exquirere vero rationis quare
hoc vel illud preceptum sit, est merita obedientiae evanescere,
ac esse inultorem illis, qui, ut ducere primum parentem
Abraham postulabat. Cur, inquit, precipis illis, ut non comedant
de fructu deo in ligno paradisi.

quam

Quam utilis & necessaria est haec cecitas?
Quam maxime: qui enim illa cavent: pro Meritu obedientiae
magis ex parte pendunt, cum motum eorum non tam sit liber,
quantum rationes aliquae indifferentes, si non male, quibus
eorum obedientia minuitur. 2do Ocy sibi duplicant, et in
maie perturbantur plerumque leconyunt, nisi enim rati,
ores peragitata illos convincant, vel invigil obedient, ut fac,
si replicabunt superiore disputatione insistentes, unde
alibi casus vixit talis periculosa. Propterea obedientia co,
ca videtur necessaria, non tam in actu relinquit, sed est in o^{be},
ne ordinata Republica. Si non subditis inquirat rationes, et casus,
sed, quibus motus superior ad imperandum moraliter videtur
impossibile, ac arduum intolerabile de regimen, ad ac subdito,
et gubernas. Adeo, quod superior super moralibus rationibus
quas nec subditu locis ex parte nec superiorem manifestata,
de deest. Tandem liberos debet haec obedientia ratio
et commendata quia in natura perfusionis, ultio, quae in se
plurimam virtutem parit, et complacit, licet et summi talis
Reverentia proinde erga Deum, propter quem ejus ministros
causa ostendit.

Si Superior aliquid arduum insinuat, nec impe,
ret, melius est se offerre, quam expectam
voluntatem expectare?

Melius est se offerre: v. g. Superior formidat, sed cupit se
exponere pro populo. Si autem ultro offerat, ostendit se veram
Obedientiam esse, neque in similibus casibus indifferentia
habere, sed potius perfectissimum ipsius gradu concedit, liber,
tatem superiorum lapsas, sancta eorum imperia persequi haec,
rationes provocando: Sine in lege sit virtus, tributum o^{be}
petere

petere parvam Libellam, Divices miliones, officia vitiosa.
gradit in servitium, et id quod humilitatis officina: petere nō
nō visenter extorquere.

Si honorifica officia offerantur, suntne sibi
acceptanda sine replica?
Non sibi: quia, ut ait S. Gregorius, licet ē humilitatis indicium
ad laboriosa, et obsequia officia se offerre, ita ē refugere omni
acceptantia ē eundem virtutis, et licet voluntas superioris
habenda sit pro voluntate Dei; in honoribus tamen, et prolatu
nō, ad quos nō, per peccatum superbiā depravata propendit,
nō est voluntas Dei, nec superioris, ut statim acceptemus, qui
bus potius placeat, et placere debet, si humiliti ipse Moyses
ac Jeremias suis viribus diffidentes, debita cum humili
tate fugiant oblatos honores. Dico debita cum humilitate
ut excluderem pugnos, et obsequia quietis amatores, qui pro
plex difficultatē, errorem, laborum fugam, superbia
officia habere fugere consueverunt, quibus tot curae, et sol
licitudines adiunguntur sunt.

Quid faciendum, quando imperata videntur,
bonae gubernationi contraria?
Dei in consilium et vivendum, et rationes coram illo Deo
obtinere et expendendas quod si peracta oratione, et expensata,
divinibus videantur proponenda, proponantur cum modestia et
humilitate, salva sibi simplicitate, quae acquisitorum voluntas,
et superioris cui, quod illi et honoris rationibus nō man
dant, sed acquiescendum est.

Non licet imitari sanctos illos, quorum mentio fit
in Epist. S. P. de obedientia, quorum unus lacu ingressus,
alter cenā aduxit iusti a hyernie. Non licet

Non licet de lege ordinaria, quia cum hæc mandata ad
tenentem dei pertinere videantur, sine speciali instinctu
fieri non debent, illos autem viros obediuntis dei moris ad hæc
præstantia, non ut eos imitemur, sed ut eorum perfectus obedi-
entia, quam deus est miraculis confirmare solat, admiremur,
et tanto promptius in alijs vobis est arduis, superioribus nris
morem geramus.

Quid tenetur vi voti obediens Religiosus?

1.º Tenetur, et debet omnia mandata superioris perfecti exequi,
quod si quis est de lege omittat ex contemptu, communitatem
tenentem damnet talem Religiosum peccati mortalis. 2.º Si
milititer est peccat Religiosus, si superiori sub obedientia præ-
cipienti parere nolit, est contemptus abesse. 3.º Peccat,
et est Religiosus, si illas legulas huius constitutiones trans-
gredatur, in locis, quibus est adiuncta censura, et in com-
municatio, aut quæ materia voti continent, aut, quæ
quod divina præcipiunt, et prohibent.

Quibus modis labefactari solet obedientia
religiosa?

1.º Occupationibus maxime ferivis ita et assuetudine ut
a gratia sub ipsa vellet abesse. 2.º Ita se gerere ut superior
ille non audeat imponere, qui nihil ei militat. 3.º Non
obtemperare nisi auxiliorum, et talia fieri debere com-
mitti. 4.º Inducere superiorem ad Imperanda, quæ
sunt contra. 5.º Reprehendere factus obtemperantia, vel ipse,
qui cum voluntaria, vel subtrahere se a superioris præsen-
tia, ne occasionem habeat imperandi. 6.º Non parere
nisi ex metu penæ, reprehensionis, vel proceptus. 7.º Con-
queri.

queri apud alios de superbie, et obmurmurare. 8. Repu-
gnare insinuant apud leporem operaciones quarente, et
dusacher eas proponendo. 9. Absolutè renuere obedi-
entia, et hoc est diabólica Apostasia.

Quæ sunt, et esse debent nobis ad obedi-
entiam incitamenta.

1. Obsequia premia, de quibz infra. 2. Eodem vir,
tulis excellencia, quæ facit nos vitribz ei, qui obediens
est, usq; ad mortem, mortem autem fructus. 3. Obe-
dientia tanta nominis excellenciam aperit. 4. Obe-
dientia utilitas, hoc n. operibus minimis eximia dignifi-
cem impetrit, hoc nos de voluntate dei seuros facit, hoc
pacem, tranquillitatemq; mentis conciliat, hoc deniq; vir-
tutes cunctas deest. S. Gregori, menti inserit, incertez
custodit. 5. Obedientia necessitas, hinc quæ nulla dñi
stare p. congressus, multo minus religio. Hinc domus
clausis, quibz apertis, divina sibi melius affigantur. Tolle
Regem Regni, Exeritui Imperatorem, in sola Majestatem
nos congruere deos debetis. Item Religionis acies Obedien-
tia debet. 6. S. Gregori, Angelorum, qui est virtutum
dominationibus jubente deo letare n. designantur. 7. S. Iulius
S. Virgini, cupismodi exat Abrada, Samuel, Maurus, Judas
et Joseph, quorum obedientia est miraculosa deo confirmata
fuit. 8. Voluntaria obligatio, quæ nos superiori deo vices
presenti tradimus, quod si n. prompte Ameniti morem n.
deras, quid aliud speris, quæ voluntatem tuam deo consecra-
tam pariter tibi usurpes.

Quæ sunt premia Obedientia?
Vir obediens loquens victorias, consequatur magnam a-
pacem, tranquillitatemq; quam nunquam dare n. p. Obe-
dientia

diabla e iugum xpi, qui tollit illud inveniet et regnet in aera
fui, confusus, quos obedia iugit, et moderant illi in protubi,
onem fortitudinis, et quosque illis in solam gloria. Ita
serua, nam na est obedia parata gloria, sicut n. divina
vitalis, n. nisi multo stupidi comitatu intrant, ita obedi,
entes, plurimū stupidi nescit, virtutibus, signis, colu in reo,
unus, et sicut in huius obedia virtutes reliques, nescit, nescit,
in, interitus, custodit, ita in caly huius obedia filios vero,
nig, reliquis virtutibus debilis coronabil.

Caput 5^{tu}

De varietate et diversitate votorum
Sectis.

Quae et qualia sunt vota Professorum?

Professorum vota sunt vota laicorum, et simplicia. Vo-
vent laiciter castitatem, paupertatem, et obedientiam,
quibus addunt quod obedia vota laicorum Professorum ad pro-
fessionem sine excusatione n. peccatis viciis, quorum gen-
tium quos laudites iugit in eam elargitis, sicut, ad pi-
etatem xpi. Vota vero simplicia sunt 1. Nulla con-
sentire in relaxationem paupertatis, etiam si aliquando dicitur
Ira penam esse fieri iudicari. 2. Nulla relaxationem pro-
prie, ne intracti quidem, ut in aliqua relaxationem, vel digni-
tatem in laico elabatur. 3. Nulla relaxationem vel
dignitatem contra laicum admittere, vel in sui electionem
consensu prebere, nisi eius imperio, qui tunc per penam penam
mortalis potest praeferre, compelleretur. 4. Supponit
compulsu relaxationem aliquam contra laicum admittere,
autem debent quovis huiusmodi: Generaliter constitui, vel
aliter

alterius, quoniam ille ad hoc librum subscripsit, et alij si quid con-
sulit, nihil agnoscerent, expugni debebantur. Si quis in his
fuerit prelatum vel dignitatem intra vel extra libros
promittere, vel pretendere, promittunt se illi, et rem tota
forti, vel illi, Praepositi manifestabunt.

*Quæ voto emittere solent Cardines for
mari? B. ...*

Matr.
Tria huiusmodi: Castitatis, Pauperum, et Obedientiae, quibus
nulla quidem nova obligatio, quam antea non habuerunt, acci-
dit, et ideo in iis. Religionem uniantur, in ultimis Le-
gis, huiusmodi per eam votorum confirmationem constitutur, et circa
paucos bonorum, orationis, caritatis, huiusmodi, nisi di-
mittantur, sedentur.

quae vota emittunt Scolas dici.

f. *Implicia*. Paupertatis, Libertatis, & Obsequii, promittitur
insuper se in locum migraturos, ad in ea gratia augenda
quandocumque, & quicquid, sic per superius referendum locum
suerit oblatus, quam promissionem vim vob. obtinere
constitutionum declarationes definiunt.

qualia vota emittunt Novi? ^{2 2 2 2}

Quamvis reus ex Tyronebus arguendus est, ut volens vinc
le se deus in Tyronebus ante eius finem obstringat. q
In propria impulsu voluntate, aut perfectionis deprec
cupit, volens tempus antequam, deliberat a P. Provinciali
ultimam petere, qui obstantia per eandem legem formali
pronuntiandis libet tardior, quando elapso biennio, quia
gigi, et quia libet spontaneam hanc volentem consensio
et acceptat, manus omnino libera, ad dimittendum Tyrone
argues, uti volis ligatu, primo, aq, nihil, vovisset.

A. M. D. G.

Casus reservati a Clemente Octavo

Omnibus Religiosis Ordinibus communes.

- 1 Veneficia, Incantationes, sortilegia
- 2 Apostasia a Religione, sine dimisso habitu, sive relicto. si eo proveniat ut egressio fiat extra secula monasterii seu conventus.
- 3 Nocturna, et furtiva in monasterio seu conventu egressio, etiam animo facta non apocritandis.
- 4 Proprietas contra Votum paupertatis, in ea quantitate quae sit peccatum mortale.
- 5 Summentum falsum in Iudicio Regulari, et legitimo
- 6 Procuratio, seu auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animum factum, etiam effectu non secuto.
- 7 Falsificatio manus, aut sigilli officialium monasterii seu conventus.
- 8 Furtum de rebus monasterii seu conventus in ea quantitate quae sit peccatum mortale.
- 9 Lapsus carnis voluntarius opere condemnatus.
- 10 Occisio, aut vneticatio, seu gravis percussio cujuscunque persone.
11. Malitiosum impedimentum, aut retardatio, vel apertio litterarum superioris ad inferiorem vel inferioris ad superiorem.

Casus reservati Societatis Iesu Authorit. Congregat. Gener. Linth.

1. Perjurium, aut falsum testimonium in iudicio vel extra iudicium.
2. Furto aut usurpatio alicuius rei in ea quantitate qua sufficit ad peccatum mortale.
3. Lapsus carnis voluntarius, et quod quid est, contra votum castitatis quod in altum est solum perdit.
4. Inobedientia expressa qua quis aperit se nolle parere.
5. Scilicet in superiore et diviso membrum a capite, in grave nocumendum Societatis.
6. Distractio fame, bonaeque educationis aliorum, et seminatio discordiarum inter fratres.
7. Impedimentum excludens a Societate in examine reticuisse, vel in eo mentitum fuisse, unde grave nocumendum, vel incommodum Societati oriri possit.
8. Acceptio, seu missio litterarum atque expressa licentia, qua scilicet acceptio et missio continet rationem peccati mortalis.
9. Transgressio votorum simplicium, quae profertur emittunt per professionem.
10. Censura nomine Societatis, quae in nostris constitutionibus, Bullis decretis habent annexam excommunicationem.
11. Procuratio peccati mortalis, et interceptionis externorum quae superiores impediunt, ne de suis libere disponant.

A Congreg. forma

DD

ksiaznica@kc-cieszyn.pl